

1665

1. Boeckelmannus, Joh. Fredericus: De jure conducendi
2. Boeckelmannus, Joh. Fredericus: De jure sepulchrali
3. Boeckelmannus, Joh. Fredericus: De jure sepulchrali

1666.

1. Boeckelmannus, Joh. Fredericus: De defensionis corporis necessitate.
2. Boeckelmannus, Joh. Fredericus: De retentione injuriam
3. Boeckelmannus, Joh. Fredericus: De jure emphyteuseos.

1668.

1. Boeckelmannus, Joh. Fredericus: De jure centumae
2. Boeckelmannus, Silvester Faustus: De legatis sexus differentia.
3. Pufendorf, Samuel: De interregnis

1669.

1. Boeckelmannus, Joh. Fredericus: Disputatio juridica in qua existens praecipuus juris communis et Electoralis Palatinus circa materiam successionis ab intestato differentias.

2. Danckelman, Silvestrus Jacobus: De actionibus

3. Danckelman, Silvestrus Jacobus: De privilegio
episcopii

1670.

Glöckner, Georgius Hieronymus: De literis commendaticis

1671.

1. ⁴²⁶ Coccejus, Marinus: De proportionibus. 2 Exempl.

2. Danckelman, Silvest. Jacobus: De jure ripariano.

[Faint, illegible handwriting in a cursive script, possibly a list or index, covering the upper half of the page.]

5472

ij

24. 14
1671, 1

DISPUTATIO JURIDICA,
DE
PROPORTIONIBUS,

Quam

Divina Favente Gratia,

Ex singulari Decreto & Concessione

MAGNIFICI & AMPLISSIMI IN ANTIQVISSIMA ACADEMIA HEIDELBERGENSI FCTORUM ORDINIS,

PRÆSIDE

DN. HENRICO COCCEJO,

U. J. D.

Publice

benevole erVDitorVM CensVra

subjiciet

ADOLPHUS HENRICUS LINDE,

Westphal.

Ad Diem 29. Septembr. H. L. Q. S.

HEIDELBERGÆ,

Typis Wilhelmi Walteri, Acad. Typogr.

Anno 1671.

22.

1500

1500

1500

I. N. D. N. 7. C.

SECTIO I.

Ubi sententia vulgaris de Proportionibus proponitur & refutatur.

Et iustissima est controversia jam inter Platonem & Xenophontem acriter olim agitata, quorum ille Remp. suam Geometricis rationibus, quibus Deum ipsum gubernare mundum aiebat, temperare, hic ad Arithmeticae normam omnia exigere voluit. Aristoteles a recto controversiae filo non minus, quam ab ipsa reliquorum sententia discedens Iustitiae duas separavit partes, seu objecta potius 1. Commutationes seu Contractus, quos συναλλάγματα dixit, unde iustitiam fecit συναλλακτικήν, commutativam, seu διορθωτικήν correctoriam. 2. Distributiones praemiorum & onerum, unde distributivam confecit Iustitiam, in illa Xenophontis, in hac Platonis sententiam amplexus. Cum enim ex eo capite omnis Iustitiae ratio ducatur, ut suum cuique tribuatur, finisque ejus sit, ut secundum leges singuli sua possideant 1. Rhec. cap. 9. & 5. Eth. cap. 5. illud *Suum*, quod cuique debetur, medium aliquod proportionale & aequale faciunt, quod juxta proportionum regulas inter omnes con-

A 2

ser-

24.

* (o) *

servandum, aut si inde discedatur, per easdem inæqualitas corrigenda *d. l. 5. c. 5. d. l. m. c. 33. l. 4. Eud. cap. 3.* Illa autem quæ æqualiter singulis tribuenda supponunt vel concernunt cives, quæ sunt membra in eadem communi Rep. viventia, uti honores ac præmia: item onera ac munia: vel privatam ipsorum conditionem, uti sunt contractus & delicta, iisque debitæ pænæ: in illis requirunt æqualitatem respectivam pro ratione conditionis aut alterius circumstantiæ convenienter proportionatam, *d. l. 4. c. 2.* eamque Geom. Prop. dicunt, & solet distributio pro rata facta dici. In his simplicem & absolutam æqualitatem, eamque prop. Arith. vocant, *d. l. 5. Eth. c. 2. d. l. 4. Eud. c. 2.* quam tamen ita explicant, ut computentur simul lucrum seu plus boni unius, & damnum, seu plus mali alterius, & subducto excessu lucrum, seu plus boni unius, & damnum, seu plus mali alterius, & subducto excessu lucrum & damnum ad æqualitatem redigantur: v. g. Titius habet deposita apud se 10. quæ deposuit Sejus; Primo ratio ineunda lucri seu minoris mali, quod habet Titius, qui 10. deposita habet, tum damni seu minoris boni, quod habet Sejus, cui 10. illa absunt, & deinde per instrumenta prop. Arith. sc. *ωεγαφαίρεσι* seu subtractionem & additionem correctio fiat: ut si duæ sint lineæ inæquales, alter teneat lineam ut 6. alter ut 4. cum singulis æqualis pars competat, sc. 5. detrahenda est unitas, quæ excedit, ex 6. & adjicienda quaternario, cui deest, seu addenda 6. & 4. & singulis semis æqualiter dandus. *Vid. Dom. Sor. item Less. de Just. & jure aliq.* Hæc pervulgata est Aristotelis & sequatium ac communis Dd. sententia, à qua solidis rationibus & argumentis adducti libenter divortimus; & præsentī hac disputatione id agemus, tum ut falsam omnino hanc esse sententiam, & erroneam, ostendamus; tum ut quid sint Proportiones, & quæ ad Justitiam & Remp. applicandæ, luculenter pateat. Quod antequam ordiamur, duplici imprimis nomine veniam præfari liceat; tum quod à tot viris doctissimis, cum quibus forte
tutius

tutius videri posset errare, quam inde dissentire, secessionem faciamus, tum etiam istam ob rationem, quod eo necessitatis nos redactos sentimus, ut, cum materia hujus principia ex Mathematicorum decretis deriverentur insolito hoc strepitu juridice forte aures molestius aliquantisper afficiendæ sint.

Ut ergo ordine, sed magis ingenuo & liberali agamus, summa adversæ sententiæ capita refutanda proponemus.

1. Proportio Arithmetica iis est, qua servatur æqualitas rei ad rem, v. g. precii ad merces, rei reddendæ ad rem sublatam vel peremptam. *Lessus de Just. & Jur. c. 1. dub. 4. & c. 2. dub. 1.* diciturque æquale numero seu quantitate *Arist. 5. Pol. 1. & 5. Eth. 7.* Geom. est, qua servatur æqualitas proportionis ad Proportionem, & ita non simpliciter æqualia redduntur, sed respectu habito ad conditionem, v. g. personæ, secundum quam fit distributio, & dicitur æqualitas respectiva, *Less. d. l. Aristot. S. Ethic. c. 3. 4.* estque potius similitudo & convenientia, quam æqualitas *Bod. de Rep. c. ult. 2.* Priorem in contractibus seu commutativa justitia, alteram in distributiva, observari volunt; indeque ex istis duabus Justitiæ speciebus medium Proportionale faciunt, ad quod, sicubi inde discessum, per proprias proportionem in quavis specie reductio facienda sit. *Arist. 5. Eth. 5. & c.* Hæc sunt præcipua, hujus sententiæ capita, totidem cap. ordine nobis refutanda.

CAPIT I.

UT magis de veritate constet, nihil suppositum volo, sed quid sint Proportiones ex primis ubique cognitis & concessis principiis simplicissimis arcessam. Numeri ad numerum, majorem vel minorem, seu rei ad rem comparatio dupliciter imprimis se habet; vel secundum rationem totius v. g. numeri, qui cum alio comparatur, & quæritur, quot integri tales numeri, v. gr. quot ternarii toti in altero v. gr. novenario contineantur; vel secundum rationem partium numeri, sc. unitatum; & quæritur, quot unitatibus alter alterum

26.

* (o) *

rum excedat, aut ab eo distet: in illo est ratio Geom. in hoc Arith v. g. in hoc numero 3. 9. si spectetur minor numerus se toto, & ut integrum aliquod, & quaratur, quot talium integrorum contineantur in majore numero, spectatur in iis ratio Geometrica, quæ tota multiplicat. Si autem in eodem numero, 3. 9. spectetur minor numerus non se toto, sed singulæ ejus partes & unitates conferantur cum singulis unitatibus majoris numeri sc. 9. ut sciatur, quot unitatibus ille distet à minore, ac proinde quantum vel hic deficiat vel ille excedat, spectatur in iis ratio Arithmetica, quæ distantia numerorum secundum unitatem respiciuntur. Si numerus numero simpliciter comparetur, *ratio* dicitur; si illa ratio cum alia ratione, *proportio* etsi Euclides & alii priorem comparationem, *proportionem*, alteram *proportionalitatem*, seu *proportionem proportionum*, vocitent. Ex his autem patet, 1. Simplici comparatione numeri cum numero, vel rei cum re non posse dignosci, sit ne ratio Arithmetica an Geom. cum utraque esse possit, sed dependere id à fine & intentione comparantis, & qualitate quæstionis; ita si 3. conferas cum 9. ratio tam Arithmet. quam Geom. eis continetur; sed si porro singulas ternarii unitates spectes, & cum singulis unitatibus novenarii conferas, & quæras quot unitates amplius sint in 9. quam ternario, aut contra, quot minus in hoc, quam illo, jam ratio Arithmetica seu singulorum numerorum consideratur, in qua proinde patet spectari excessum & defectum numerorum, seu quid plus minusve sit in unô quam in alio: si autem in dicto numero integra spectes, & quæras quoties integra illa in sint majori numero, (seu quoties metiantur majorem) v. gr. 3. in 9. jam ratio Geometrica initur. Si jam cum utraque hac ratione conferantur ulterius aliæ rationes, quæ in ita sit ratio, certissime constabit; confer ergo cum 3. 9. 12. 18. patebit in ita rationem Arithmetica, & spectatam esse distantiam excessus in priore, cui æqualis est distantia posterioris; cum utriusque distantia sit senarii. Confer autem cum
iisdem

iisdem 3. 9. 12. 36. patebit initam esse rationem Geometricam,
 & spectata esse numerorum integra; quia in collato numero,
 non est æqualis sed longe major distantia, verum est æqualis
 integrorum numerus, scil. in maiore prioris sunt tria integra,
 sc. tres ternarii; in posterioris maiore totidem integra, scil.
 tres duodenarii; conveniunt ergo hi numeri integrorum ra-
 tionibus: estque ejus rei infallibile signum, quod demonstrat
Eucl. libr. 7. Prop. 19. Si extrema inter se multiplicata mediis
 itidem inter se multiplicatis sint æqualia, esse proportionem
 Geometr. si autem extrema sibi addita mediis sibi additis sint
 æqualia, esse Arithmet. & prior ratio fundamentum est im-
 motum regulæ, quæ vulgo *regula proportionum aurea* dicitur:
 Ita in his: 3, 9, 6, 18. multiplicata extrema scil. 3. 18. multiplica-
 item media, nimirum 9. & 6. utraq; producta erunt æqualia: In
 his autem 3, 9, 6, 12. adde 3. ad 12. 9. ad 6. idem proveniet numerus.
 Ex his constare potest 2. quis utriusque proportionis fit usus,
 quod opus: in Geometrica sc. ratione quæritur, quoties & nu-
 merus integer, & ratio tota numeri contineatur in alio, ad id ut
 toties alter numerus integer ac ratio ejus integra contineatur
 ac multiplicetur in alio numero, atque ita rationes utriusque
 conferantur & proportionentur; illa ergo proportione fit
 comparatio rationem, ut quot rationes uni conveniunt,
 totidem conveniant & alteri; ut si ternario conveniant 6.
 quæ est duplex ratio, quaternario convenient 8. quia itidem
 illa est duplex ratio: Igitur hac proportione datur cuique
 quod ipsi convenit; unde patet, eam ad corrigendum non
 pertinere; nihil enim in ea, quod excedit & deficit, adeoque
 corrigendum spectatur, sed quod convenit, & magis pro-
 pria ergo illa legibus est, quæ suum cuique tribuunt.
 Contra in Arithmet. ratione quæritur, ut dictum, quan-
 tum numerus à numero distet, adeoque ab eo vel exce-
 dat vel deficiat, ad id ut excessus subducatur, & proinde
 cum hic spectetur numerus in quo est v. g. excessus; alius in
 quo est defectus, constat hanc proportionem corrigendis ex-
 tremis

28.

* (o) *

extremis inventam esse, non autem quid conveniat distribuere. Pone 4, 6, 12, 14. in his 4. & 14. sunt extrema, alterum scilicet in quo est defectus, alterum in quo excessus, media ergo, à quibus illa discedunt, sunt quæ singulis jure competunt, scilicet 6, 12. Si ergo is qui 6. habere debet, accepit tantum 4. in eo est defectus binarii, qui proinde excedit in altero, ut is habeat 14. cui tantum competunt 12. huic ergo detrahenda duo, & addenda alteri.

Inde patet, utriusque rationis contrarias esse functiones: & in illa quæri, qua ratione conveniat numeros numero; in hac, qua ratione ab invicem distent; Denique 3. hinc liquet, in proportionibus numerum referri ad numerum vel majorem vel minorem, non autem ad æqualem; unde omnino separanda æqualitas à proportione; neque enim inter æquales numeros ratio Arith. est neque Geom. non illa, quia in ratione Arith. spectatur distantia unius ab alio, ut dictum, & quantum alter alterum excedat; in æqualibus autem non est excessus neque distantia; si enim distaret unus ab altero, v. g. unitate, binario &c. essent inæquales; non etiam Geom. quia in illa spectatur quoties unus in altero contineatur, quod tantum est inæqualium; minor enim in majore tantum potest contineri, non æqualis in æquali quod enim continet, majus esse debet eo quod continetur.

His positis ad primum dico: Falsum esse, proportione Arithmetica attendi & observari æqualitatem rei ad rem; ita ut per eam contrahentes simpliciter æqualia accipiant; quod errori causam dedisse videtur. I. Æqualitas enim, quæ in proportione Arithmetica requiritur, non est mediorum, nec enim requiritur ut media sint æqualia, sed distantia extremorum à mediis; illæque distantia saltem æquales ut sint necesse est: Media autem, quæ sunt illa, quæ contrahentes habere debent, ut dictum, iisque competunt, si sunt inæqualia, per hanc proportionem non reducuntur ad æqualitatem, sed manent inæqualia; Finge: Numeri Arithmetice proportionales sunt 4,
6, 600.

* (o) *

6, 600, 602. Titio debentur 6, Sejo 600. hæc sunt duo media,
quæ sunt id, quod cuique competit, & satis inæqualia: Sed
Titius in distribuendo accipit tantum 4. Sejus autem 602.
hæc ergo sunt duo extrema, quæ æqualiter distant à suis
mediis; in quo consistit prop. Arithm. tantum enim distant 4.
à 6. quantum 600, à 602. scil. binario; excedens ergo binari-
us detrahendus est Sejo, ut ille retineat tantum 600. quæ
ipsi competunt, & addendus quaternario Titii, ut & ipse Se-
narium habeat, reductis ergo hoc modo excessu & defectu
quisq; suum habet, non tamen habent æqualia, sed vel maxime
inæqualia, & tamen reductio facta est proportione Arithmeti-
ca; ita enim se habent numeri, 4, 6, 600, 602. Hic 1. distan-
tia utrimque æqualis est: 2. media addita æqualia sunt extre-
mis additis, Arithmetica ergo est proportio, *per sup. dicta* 3.
Nimis ignorantiam proderet, si quis Geom. proportionem
subesse putaret; cum in ea extrema multiplicata æqualia sint
mediis multiplicatis, quod hic procul abest; II. Naturæ & u-
sus Prop. Arithm. non in eo consistit, ut duo vel plures ali-
quid accipiant æqualiter vel inæqualiter, quod Geom. Prop.
actus & opus est; sed ut, quod acceptum est, si in eo sit ex-
cessus & defectus, corrigatur. Nam, ut modo vidimus, ra-
tio Arithmet. ex eo dignoscitur, quando quæritur, quantum
numerus numerum excedat, v. g. in numeris 3, 6. si quærat, quæ
quoties ternarius in senario contineatur, scil. bis, non est ratio
Arith. sed Geom. quæ eo fit fine, ut in alio numero eadem fiat
ratio, v. g. in 4, 8. & sic duæ hæ rationes, tanquam proporti-
onatae habeantur, & sic cuique, v. gr. & ternario & quaternario
suum duplum congruere, adeoque recte distributum, esse
apparet. Verum si in eodem numero 3. 6. quærat, quan-
tum senarius excedat ternarium, sc. tribus unitatibus, jam est
ratio Arithmetica, quæ excessum attendit, eo fine ut illum
subducat ac ita corrigat; & si in alio numero v. gr. 4. 7. idem
sit excessus unius numeri & consequenter defectus alterius, ista
æqualitas excessus & defectus inducunt proportionem Arithm.

B

qua

130
y

qua proinde id, quod excedit, detrahitur, & quod deficit, suppletur v. g. si in priore 3. 6. Senarius est qui uni competit, in ternario erit defectus; & tria erunt amplius apud alterum; si ergo huic 4. competunt habebit cum excessu 7. tale ergo erit exemplum 3, 6, 4, 7. qui numeri sunt Arithmeticae Proportionales, additione enim non multiplicatione ultimi erunt æquales mediis; media, quæ quisque habere debet, sunt 6, 4. extrema 3. 7. quæ distant æqualiter à suis mediis: scil. ternario; ille ergo ternarius detrahend⁹ à 7. in quib⁹ excedit, ut ejus possessor retineat tantum sua 4. & addendus ternario, in quo deficit, ut ejus possessor recipiat sua 6. Videtur aliquo modo ad hanc proportionem referri posse ratio quæstionis difficilis, (Explicatio l. 3. Decur. & aliarum.) An pœna temporali cum infamia constituta, hæc cesset cum pœna: Quam, cum parum feliciter videatur vulgo expediri, breviter discutiemus. Constitutionibus duorum Antoninorum, Pii & Caracallæ; uti & Hadr. ac Gord. ad tempus relegati, aut ordine moti transacto tempore in ordinem redire possunt; quæ habentur. l. 1. 2. c. His qui in ex. l. 8. postul. l. 3. §. 9. Decur. l. 15. pr. ad Mun. ita ut pristinum ordinem recipiant arg. d. l. 15. verb. in ordinem regressus, non ad novos honores accedere possint. arg. d. l. 15. verb. ad honorem scil. novum; nisi post tantundem temporis, quo abfuerunt, d. l. 2. d. l. 15. & cum his ergo pœnis, quæ adjunctam habent infamiam aliquam, l. pen. §. 2. Extr. cogn. finitur etiam ipsa infamia ex quacunque causa irrogetur. d. l. 5. §. 1. neque differunt hæc duæ pœnæ d. l. 8. d. l. 15. verb. exemplo relegati. Unica est exceptio, in l. 3. pr. Decur. quando levior est relegationis pœna delicto, quo casu non redit ad ordinem tempore finito d. pr. licet ordine motus indistincte redeat, etsi pœna levior sit, & gravius delictum, v. g. crimen falsi, aut aliud de gravioribus, d. l. 3. §. 1. Ratio differentia est, quia ordo ipsa sententia adimitur, qui dum expresse ad tempus tantum adimitur, elapso tempore non amplius ademptus videtur, adeoque recipitur ordo, ne senten-

31.
 sententia ulterius extendatur, cui alias non staretur, l. 13. §. 1.
Fals. arg. d. l. 8. d. l. 3. §. 1. sed in relegatione per sententiam non
 ordo adimitur, sed exilium injungitur ad tempus, quo injun-
 cto jus ipsum ordinem aufert: Si ergo hæc pœna temporalis
 injuncta est ex crimine, quod graviolem merebatur, adeoque
 saltem perpetuam, illa pœnæ pars, quæ à lege est, nec ab illa
 lege determinata, scil. motio ab ordine perpetuo durat, quia à
 lege indigitur ex crimine quod perpetuam jure pœnam mere-
 tur: illa autem pœnæ pars, quæ ex ipsa sententia est, & ab ea
 determinatur, scil. exilium, elapso tempore finitur; tempus
 enim illud non vacationi ab officio, sed exilio additum est;
 ut ergo consulatur humanitati sententiæ, quæ alias culpabilis
 esset, jus effectum suum salva sententia servat, ut finito tem-
 pore, sola relegationis pœna, cui adjectum erat tempus, re-
 missa, non etiam ordo restitutus censeatur. *arg. l. 7. C. sent.*
pass. l. ult. C. gen. ab. l. 1. §. 9. 10. Postul. Est tamen & alia differen-
 tia inter hos duos, scil. in modo. Relegatus enim de novo eligi
 debet; & tunc in infimum locum non pristinum eligitur; desit
 enim esse Decurio, & de novo eligitur. *l. 2. pr. §. 1. Decur. d. l. 15. pr.*
 Quod secus est in eo, qui ordine motus est; is enim ipso jure
 Decurio est, finito tempore, licet uterq; expectare debeat, dum
 locus vacet *d. l. 2. pr. §. 1.* Dicitur est, infamiam finiri cum
 pœna, si ad tempus quis condemnatus est, ex quacunque cau-
 sa: quod facile patet intelligendum esse de causa, quando pœ-
 na cum adjuncta infamia à sententia infligitur, & ab ea de-
 pendet; Cæterum aliud esse, quando ipsum crimen importat
 infamiam ipso jure, uti ipsæ LL. se limitant, & ex iis limitan-
 da *d. l. 15.* tunc enim infamia, quæ à jure est, judicis sententia
 mutari & qualificari quasi non potest, ut ait Papin. *in d. l. 15.*
pr. l. 1. §. 4. ad Turp. Cæterum si à proportionem pœnæ ac delicti
 discedat sententia, leges per proportionem quandã Arithme-
 ticam singulari tatione id corrigunt. Si enim excessus fit in
 pœna & illa major delicto, detrahitur non quidem id quod
 plus est in pœna, sed perpetuitas infamiæ loco istius excessus;

372

* (o) *

ipse autem excessus pœnæ adjicitur defectui delicti, ac ita pœna sit proportionata delicto, dum infamia severitate sententiæ compensatur, & quasi de ea transigitur, l. 13. §. 8. *His qui not.* l. 10. §. fin. *Pœn.* l. 4. §. 4. *re mil.* l. 15. *pr. ad Mun.* l. 5. *Dec.* si excessus sit in delicto, & pœna levior, sc. temporalis, ipsa quasi non detractio infamiæ, seu quod infamia perpetuatur, non attenda sententiæ determinatione, pro excessu delicti est, quod additur pœnæ, ut illa fiat gravior & delicto proportionata: atq; ita sententiæ lenitas immortalitate infamiæ corrigitur, nisi tamen certis ex causis mitior sententiæ dicta sit l. 3. *C. Ex quib. caus. infam.* Patet hinc, si quis ex crimine, quod infamiam infert, ad tempus ab ordine motus sit, durare infamiam, quia pœna illa gravior esse non potest, in infamem enim non datur levior; infamis enim dignitatum capax non est: relegati autem aliquando pœnam graviolem esse posse, cum etiam possit ab ordine moveri, quod levius est, adeoque tunc demum infamia ei non perpetuatur, si crimen sit levius pœna. l. 5. *Decur.* sed de eo plus satis. Constat abunde hinc, proportionem Arithm. non esse ordinatam ad tribuenda æqualia, sed corrigendos excessus in eo, quod cuiq; debetur, sive illud sit æquale, sive inæquale: uti contra prop. Geometr. opus non est corrigere, sed quod convenit cuiq; distribuere: unde & illa non minus erroneè adhibetur ad corrigendas inæqualitates in distributionibus; illa enim distribuit quod congruum est, non autem corrigit quod incongrue est distributum, id enim est Arithm. prop. opus.

CAPUT II.

AD II. Dico I. Falsum est, Justitiam, seu illud, quod ex justitia cuique debetur, esse medium aliquod proportionale, ad quod id, quod justum dicitur redigendum sit per Prop. vel Arithm. vel Geom. ut cum sequacibus vult *Arist.* 5. *Ethic. c. 5.* & alios locis. i. Medium enim non est nisi inter duo extrema, diversa & distincta ab ipso medio, ita ut distincte aliud concipi non possit, quod sit medium, aliud, extrema, & in

in his aliud excessus aliud defectus, quod constat ex natura relatorum. Illa autem in Justitiæ speciebus necessaria non sunt. Insistamus in specie commutativa exemplo depositi. Si quis 10. deposuit, 10. simpliciter repetit quod deposuit. Neque vero eadem 10. possunt induere rationem excessus & defectus & medii simul, sed etsi fingantur, quat. uni absunt esse defectum, quatenus alteri adsunt esse excessum, nihil remanebit, quod habeat rationem medii inter illa duo; adeoq; nec erit ratio extremorum: nam cum totum uni absit; & totum alteri adsit nihil inter ea duo est intermedii. Sed & in omni excessu duæ intelliguntur esse partes, illa quæ excedit & illa quæ exceditur, uti & in defectu illa quæ & à qua deficit; quod in adducto exemplo concipi non potest, cum una tantum sit portio, quæ tota est apud Depositarium, & nulla apud Deponentem, nec ergo de illius portione potest dici, quod in ea aliquid excedat, cum nihil exinde ipsi competat, & totum sit alienum; neque de hujus portione, quod in illa aliquid deficiat, cum nullam habeat. 2. Medium hic non simplex est sed duplex, & scilicet est id quod duorum singulis comperit, & quo alter plus, alter minus habet, v. g. 2, 3, 6, 7. (aut si tres tantum ponantur ita, 2, 3, 4. medium bis sumitur, ita 2, 3, 3. quod fit, quando singulis æqualia, v. g. 3. competunt) unus habeat 2. alter 4. adeoq; ille partem cum defectu, hic partem habet cum excessu; medium, seu quod cujusque est, apud neutrum est; sed utrique, hoc exemplo æqualiter, priori inæqualiter tribuendam. In depositi autem exemplo apud Depositarium est totum depositum, apud Deponentem nihil ex eo, & non utrique pro parte, ut in exemplis, sed totum uni reddendum. Sed ut oculus hęc videantur, idem exemplum de duabus lineis, quo Dd. uti solent, adducemus, eodem, quo ipsi se tuentur & explicant, exemplo eos refutaturi.

Ponantur duo homines, quorum singuli habent lineam, sed inæqualem, cum singulis debeat inæqualis, Cajus lineam 6. Sejo lineam 4. quæ duæ lineæ ad æqualitatem, id est, ut volunt, ad lineam

34.

* (o) *

neam aliquam mediam Arithmetice proportionalem reducenda, ut singuli æqualem habeant; hoc fieri facile hic potest, quia duæ hic sunt lineæ inæquales, singulæ apud singulos in quarum altera est excessus, in altera defectus; detrahe ergo priori excessum, qui est 1. & adde alteri, jam erunt æquales: seu deme totum istum excessum sc. 2. eumque æqualiter divisum, sc. unitatem, singulis adde, oritur linea media proportionalis, scil. linea 5. quam singuli jam æqualiter habent; seu adde lineam 4. lineæ 6. oritur linea 10. quæ æqualiter divisa eundem producet numerum, scil. quinarium, qui proinde est proportionalis media inter 4. & 6. & hic igitur vere sunt numeri proportionales, hoc modo 4, 5, 6. Sed conferamus jam nostrum depositi casum, quo non singuli habent lineam, sed unus tantum, qui eam apud alium deponit; Ponantur ergo itidem duo homines, quorum Sejus lineam suam 5. tradit Cajo totam depositi loco, & Sejus postea totam, non vero excessum aliquem repetit, hic Cajo solus jam habet lineam 5. totam, Sejus non habet lineam; ex hac igitur collatione evidenter patet, quæ nam hic desint. Excessus ibi erat in linea Caji, quæ ipsius erat, hic ille lineam non habet, quæ ipsius sit: defectus erat in linea Seji, quam proinde tenebat, hic vero non tenet, nec ergo hic excessus esse potest, nec defectus istarum linearum, ac proinde nec medium: non possunt ergo hic lineæ inter se comparari, cum una tantum sit linea, quæ tota est apud Cajum deposita: nec possunt dici hi duo inæquales lineas habere, ubi alter nullam lineam habet; & cum proportio sit inter numerum & numerum, non potest ille proportione uti, qui nihil ex numero habet. Porro cum medius numerus oriatur & contributione excessus & defectus, seu ex deductione excessus, ejusque pro dimidio ad deficientem additione, non potest hic dici excedere numerus alium, aut deficere ab alio, ubi unicus tantum est numerus; aut esse excessum in numero, ubi alius numerus non est quem excedit, & ubi totus numerus penes unum est, non duo numeri inæquales
apud

* (o) *

apud duos. Denique non possunt dici duæ lineæ ad æqualitatem redigi, ubi una tota lineæ ad alium redit & transferatur; nec uterque lineam æqualem retinere, ubi ab uno omne quod habet aufertur, & alteri adjicitur: Non hic ei, qui plus habet, aliquid detrahitur, sed totum, quod habet, aufertur; Non ei, qui minus habet, aliquid adjicitur, sed totum, quod non habet, traditur; atque ita non pars toti detrahitur, aut pars toti adjicitur, ut in lineis proportionalibus, sed totum uni detrahitur, & totum alteri adjicitur: adeoque non hic medium aliquod proportionale quæritur, ut quisque partem habeat, ut in exemplo duarum linearum; sed totum, quod alter habet, ad alium transfertur, ut ille nihil habeat, hic totum retineat. Atque ita Justitiam commutativam non esse medium proportionale patet: Idem evidens est in distributiva; In illa enim quæ cuique ex ea competunt, non sunt media in ista proportionem, sed alterum est extremum: Finge: Sejo, qui duas partes meriti, accipit 4. Titius, qui tres partes tenet, 6. illa ergo quæ Sejo & Titio competunt, sunt 4. & 6. Senarius autem non est inter media sed extrema in proportionem, quæ ita se habet 2, 4. 3, 6. ac proinde, quod singulis competit, seu quod in hoc specie justum est, non est medium sed extremum. Scilicet ex hac justitia, prius singulis constituendum est, quod ipsis competit; ut infra dicitur; quæ ita constituta, si inde discedatur, jam rationem mediorum habere incipiunt, dum pro extremis sunt ea, quæ inde discedunt, vel excedendo vel deficiendo.

Dico 2. Vitiosa est illa distinctio, qua in Justitia commutativa Arithmetica proport. i. e. omnimodam æqualitatem; in distributiva Geometricam observandam esse dicitur; i. Quia & in commutativa, quæ dicitur, occurrunt species proport. Geometricæ ac distributiones: & in distributiva, Arithmetica; imo in eadem sæpe legis specie utraq; promiscue. In commutativa. Justitia proportio Geometrica occurrit: in stipulationibus duplæ propter evictionem, item in
omni-

omnibus actionibus in duplum, triplum, &c. In usuris, quincuncibus v. g. semisibus &c. solvendis; in alluvionibus pro rata terræ determinandis: in collationibus *t. t. Collat. pass.* in iactibus ex L. Rhod, *t. t. l. Rhod.* Concurſu creditorum. *l. 6. fin. C. reb. aut Jud.* In ſocietatibus, *de quibus mox.* In jure accreſcendæ hereditatis. *l. 66. Her. inst.* in obligatione heredum *l. 4. V. O. exercitorum l. ult. §. pen. Naut. caup. l. 4. pr. Exerc. act.* In detractiōe L. Falc. ipſe Imp. Geom. prop. precedii. *§. f. Leg. Falc.* In diviſione dotis; aliorumque fructuum, de quo *vid. Sect. 2.* & in numeris aliis, quæ referre piget. Ita contra in diſtributiva Juſtitia prop. Arithm. ſeu æqualitas ſæpe occurrit; ut in tutela & cura *§. ult. cap. min. l. 9. leg. tut.* Imo quoties ob meritorum diverſitatem diſtributio fit Geom. toties ſi merita ſunt æqualia fit æqualiter; ſed hæc ſatis nota, & indubia. Illud non prætereundum, in eodem caſu modo Geom. prop. obſervari, modo Arithm. Si ſervus communis ſtipuletur dominis in genere, acquirit iis pro dominica parte *§. ult. Stip. Serv.* adeoq; ſolvendum id ſingulis prop. Geom. v. g. ſi alter habeat unam partem, alter duas, & ſtipulatus ſit 18. ille habebit 6. hic 12. quod eſt prop. Geom. ut patet. Si autem ſervus ſtipulatur eis, expreſſi nominibus propriis, ſingulis æqualia acquirit. *l. 37. Stip. Serv.* quod juxta Dd. eſſet prop. Arithm. Imo ſi & nomine proprio & nomine dominorum eos appellavit, ea cauſa prævalet, quam prius nominavit *d. l. 37.* Et ergo eodem hoc caſu vel Geom. prop. vel Arithm. acquiret, prout ſervus vel prius nomen dominorum, vel nomen proprium dixit. Ita, quando ab heredibus legatum aut fideiſcommiſſum relinquitur, ſi nomine proprio ſunt appellati viriles, i. e. æquales, ſi communi heredum, hereditariæ partes debentur. *l. 124. leg. 1. l. 24. ad Treb. l. 8. ſtat. lib.* hoc eſt pro rata partium quas in hereditate obtinent, v. g. ſi in hereditate ſunt 150. & legata 36. is qui duas habet partes v. gr. 100. præſtat, 24. qui unam ſcil. 50. præſtat 12. unde numeri 100, 50, 24, 12. continent, prop. Geom. ſc. hemiplam. Ita in hereditate,

rebus-

rebusque communibus omnibus divisio modo fit pro rata, modo pro virili; id est modo Geometricæ, modo Arithmetice: modo plane inæqualiter. Idem in collationibus, Jure accresc. Jactu ex L. Rhod. & omnibus supra adductis casibus evenit. (*Ad l. 2. & seqq. V. O.*) Idem denique ut pateat, quam varie in subtilissima stipulationis dividuæ ac individuæ materia eveniat, breviter eam extricabimus. In iis quæ partium seorsim præstationem recipiunt, heredes pro rata tenentur, idque indubium: In individuis autem quædam per partes quidem præstari possunt, sed nisi totum solvatur, obligationi non satis fit, ut homo in genere; Si enim pars Stichi solvatur, in suspenso est obligatio, vel etiam pars statim condici potest. *l. 2. §. 1. V. O.* cum enim electio sit *Debitoris*, potest post alteram partem in Pamphilio solvere, & sic non solvitur homo, qui debetur, sed duorum hominum duæ dimidiæ, quæ non constituunt hominem; & hac ratione non potest mutari obligatio in persona heredum, ut scilicet aliud ab iis debeatur, quam defunctus debuit. *d. l. 2. §. 2.* Quædam plane per partes præstari non possunt; ut *Via actus*; item facta hæc: *Iter fieri &c.* In his heredes singuli conveniri possunt in solidum, adeoque æqualiter tenentur hæc. sed qui solvit, à reliquis repetit pro rata, & hæc tenentur tantum pro rata *d. l. 2. §. 2. l. 4. §. 1. eod.* Ratio prioris, quia res est individua, quæ inter plures dividi non potest: ratio posterioris, quia omnes commisisse videntur, quod inter partes dividi non potest, adeoque non nisi in solidum peccari. Ita si heredes; *iter fieri*; debent, non potest dici factum iter, nisi in solidum sit factum; sed si unus solvat, vel interesse præstando, vel curando ut fiat, à reliquis pro rata repetit quod impendit *d. l. 4. §. 1.* Idem est si actus sit in stipulatione, cum quo idem esse videtur, si stipulatio ita fiat; *Per te non fieri, quo minus ire agere liceat.* sed hoc plane diversum est, & subtiliter satis non tantum à stipulatione actus & viæ, sed etiam à facto, *iter fieri*, distinguitur: Non hic singuli seorsim, ut illic, sed omnes simul tenentur: *d. l. 2. §. pen. l. 3. fin. eod.*

ead. non in solidum, ut ibi, sed pro parte committentis. *d. l. 4. §. 1.* Ac proinde non unus quod solvit recipit à reliquis omnibus pro parte ipsorum in solidum; sed omnes quod solverunt pro rata repetunt ab uno pro ejus parte. *dd. ll.* Ratio differentia: in stipulatione, *per Te non fieri*, illud *Te*, quod individuum erat in persona defuncti, dividitur in personis heredum, sola defuncti persona in plures quasi heredum personas distributa; Unde fit, ut unus heredum impedire possit pro sua parte, quod defunctus non nisi in solidum potuit, ut dicitur in *d. l. 4. §. 1.* add. ratio prioris ex *d. l. 3. fin. l. 5. fin. V. O.* pœna adjecta iterum aliud jus in individuis; non enim singuli in solidum, ut ibi, sed omnes simul pro rata pœnam committunt, in reliquis pro sola ejus parte hereditaria, qui aliter facit *d. l. 4. §. 1.* quod iterum diversum in heredibus stipulatoris. *arg. d. l. 3. §. 1.* Adjecta enim pœna omnes in solidum agere possunt, sed non prohibiti remouentur exceptione doli *d. l. 2. fin.* Pœna non adjecta, solus prohibitus pro sua parte agere potest: ratio differentia est in *d. l. 3.* Et igitur hinc constat, quam varie eadem obligatio æqualiter modo in omnium persona consistit, & effectus pro rata, seu prop. Geom. in singulis distribuitur: modo utrumq; pro rata dividitur.

2. Proportiones sunt tantum instrumenta quædam extrinseca & quasi mensuræ, quibus debitum, quod lege jam definitum est, dividitur & computatur; adeoque ad hanc aut illam speciem Justitiæ non magis pertinere potest, quam mensura ad agrum, aut additio, seu alia quævis numerationum, species ad debitum; nec ulla alia ratione attenduntur in juris casibus; nisi quatenus per rationes æquitatis ac justitiæ aliquod jus ex æqualitate vel simplici vel proportionata constituitur, quod per has species explicatur: Et cum actû proport. Geom. esse comparationem rerum jure distribuendarû, Arithmeticae autem injuste distributarum correctionem, ex supra dictis liquidum sit, & uterque ille actus in utraque justitiæ specia sine dubio occurrat, necessario efficitur, utramque proportio-

nem

nem promiscue in utraque Justitiæ specie locum habere posse. Sed & supra satis probatum, non posse id pendere ab hac aut illa Justitiæ specie, ut proportio sit vel Geom. vel Arithm. uti reliquæ numerationum species manent, eadem in quacunq; materia adhibeantur; sed id pendere à fine & qualitate quæstionis, scil. an res rem excedat, vel an res cum re conveniat, quod in utraque specie justitiæ promiscue contingere potest. Hinc etiam constat, quam vana sit illa quæstio, quamnam proportio in societate observanda? Quia utraq; pro diversa ratione calculi & quæstionis subjctæ locum habere potest. Ex lege igitur, aut ratione, seu conventionis tenore prius dispiciendum, quot quisque partes habeat; ac proinde si v. gr. 36. lucrati sint socii, & unus habeat duas alter quatuor partes, & quærat quod cuiq; competant ex istis 36. ineptus esset, si quis ad prop. Arithm. provocaret, & dispiceret, quod numerus numerum exsuperet, quid deficiat uni, quid alteri excedat, cum neutri excedat seu deficiat, quia neuter, aliquid habet, sed adhuc res in communione est: adeoq; de ejus justa distributione agitur pro rata, quod est Geom. proportionis. Si enim is, qui 2. partes habet in societate, accipit 12. alter, qui 4. habet partes accipiet 24. quod, qui proportionem intelligit, non negabit, esse prop. Geom. in reliquorum autem gratiam idem probatur, tum quia numeri juxta regulam proportionis auream (quam niti Geom. prop. constat) seu *di trè* quæ dicitur, dispositi sunt, ita, ut positus 2, 12, 4. quartus Geometrice proportionalis inde eliciatur, scil. 24. tum quia inæqualis est excessus ut patet, & contra æquales rationes, scil. sextuplæ, tum denique quia extrema: 2, 24. multiplicata, sunt æqualia mediis 4, 12. multiplicatis, quæ omnes sunt notæ indubitatae prop. Geom. Mirari ergo subit, quosdam Doctores, asserere indistincte in societatibus adhibendam proportionem Arithmeti- cam; inter quos vel magis miror esse Bachovium, qui, cum asseruisset, quando socii pro rata lucrum tribuitur, v. g. si alter 6. alter 12. contulerunt, & 6. lucrati, ille 2, hic 4, accipit ex lu-
C 2
cro

cro, esse proportionem Arithmetica; quasi pro confirmatione addit: perinde hoc fieri, ac si quis pistori duos nummos dedit, qui eo, qui dedit unū, plus accipit non Geometrica proportione sed Arithmetica, qui intolerabilis est error, quem ex infima tabernarum plebe pueri castigabunt: Si enim is, qui pistori dedit unum nummum, accipit panem 3. librarum, si alius det duos nummos, accipiet panem 6. librarum: constat autem quatuor hos numeros 1, 2, 3, 6. esse Geometricè proportionales, proportione sc. dupla, quia itidem extrema multiplicata scil. 1. & 6. quæ faciunt 6. sunt æqualia mediis multiplicatis, scil. 2. & 3. quæ multiplicata itidem faciunt 6. cum contra in Arithmetice proportionalibus extrema addita æqualia sint mediis additis, quod secus hic est; adde enim extrema 1. & 6. fient 7. adde media 2. & 3. fient 5. sed & hoc per d. regulam proportionis, vel tabernæ puer expediet. Caterum si distributio injuste facta sit, ut alter plus v. g. 14. alter minus v. g. 22. habeat, jam detrahendus à priore excessus per prop. Arithm. & addendus posteriori, & sic hi numeri evenient 12, 24. 12, 14, qui sunt Arithmetice proportionales, idque in omnibus distributionibus juris evenit.

3. Tertia ratio est: Quod plurimi sint in juris materiis casus, qui evidentem habent æquitatem ac justitiam, nec tamen ad ullam proportionis rationem referri possunt; Imo directe contrariam proportionum regulis decisionem sæpe continent: ex quo necessario efficitur, justitiam, seu id, quod per eam cuique debetur non esse medium proportionale, alias enim semper ad proportionum regulas reducendum esset; quod tamen non fit: Ita quod actor sequitur forū rei: Quod jus tutelæ sequitur jus successionis: Quod ex contractu emtionis, etiamsi perfectio, emtor non possit statim rem petere nisi precium prius solverit; Quod in jurisdictione quædam mandari possint, quædam non; Quod in propria causa nemo jus dicere possit: & infinita alia, evidentem quidem & naturalem habent rationem, non tamen ab ulla proportionis consideratione de-
pen-

pendent. Imo quod masculi præ fœminis, & aliquando soli masculi succedant, & inter ipsos masculos primogeniti succedant, potius repugnat æqualitati proportionum, & sola defenditur ratione Politica, & familiarum intuitu, quem tamen etiam S. Literæ probant. Hæcine autem ideo minus justa sunt, quod proportio in iis, aut æqualitas quædam non sit? Quod si autem justa sint, falsum est justum esse æquale aliquod, nedum medium proportionale. Videamus Papin. casus perplexos enodantem, rationes exactas addentem, æquitati aras ubique extruentem, nulla tamen adhibita proportionis imaginaria ope: (Species intricata l. 64. Eviēt.) Ex multis eligemus textum intricatum in l. 64. Eviēt. Emi, inquit, à te 1000. jugera, v.g. pro 100. talentis, in casum eviētionis stipulatus duplam, quo casu constat teneri venditorum pro quantitate partis eviētæ l. 1. Eviēt. Postea 200. periere vi fluminis, & 200. pro indiviso evincitur, quæritur an venditor teneatur tantum in quintam partem 1000. jugerum, scil. in 200. an in quartam, scil. 250? Ratio dub. est, quod quarta pars sc. 250. videatur fuisse aliena, cum postquam 200. perierint, adhuc 200. quæ jam sunt quarta pars, evincantur, idque pro indiviso, ideoque & illis decesit quarta pars ex 200. quæ proinde etiam aliena fuisse videtur, & venditor pro ea precium accepisse. Ratio dec. Damnum illud emtori non venditori contigit, illius enim post traditionem periculum est; nec conqueri potest, idem enim damnum passus fuisset, etsi jugera aliena & eviētæ non fuissent, & sufficit ipsi duplum: Secus est si totus fundus evincatur, tunc enim minui non potest obligatio: totius enim natura individua est, & si tantillum demas, non amplius erit totum illud, quod in stipulationem venit, quæ utpote stricti juris minutionem non patitur, secus quam in actione exempto, quæ b. f. est l. 70. Eviēt. l. 45. Act. Emr. & hæcenus pr. d. l. Porro, si per alluvionem accedant 200. ut jam sint 1200. jugera, & eorum quinta pars pro indiviso, (cui proinde pro rata accedit quinta pars novæ terræ) adeoque 240. eviētæ sint, quæritur an

* (o) *

42
venditor tota illa 240. præstare debeat? Rat. dub. quia tota illa 240. evicta sunt: cum, si non fuisset res aliena, emtoris illa 40. accessio fuissent, adeoque culpa emtoris id ei decesit. Rat. dec. Uti aliorum, ita accessionis periculum venditor non præstat, omnia enim & incrementa & decrementa ad emtorem pertinent, & quid si ante alluvionem alter rem suam evicisset? idem emtori defuisset. §. 1. d. l. 64. Denique si ab una parte pereant, ab altera accedant 200. & post quintam partem pro indiviso evincat alter, scil. 200. juxta dicta venditor ex 1000. non quintam sc. 200. præstabit ob primam rationem, nec quartam sc. 250. ob secundam; sed solam quintam ex 800. residuis, scil. 160. Rat. dub. quod 40. amplius sint evicta, quæ absunt emtori, & quorum precium adest venditori; Rat. dec. æquissima à jure compensationis, illa 40. quæ decesserunt, videntur iterum accessisse in nova terra; adeoq; cum illis compensanda. Hæc est æquissima obscuri casus decisio, sine tamen ullo proportionis respectu, quæ nescio, an satis feliciter vulgo extricetur.

4. Quod eadem illa proportio, quam Dd. Justitiæ correctoriæ seu commutativæ propriam faciunt, æque occurrat in distributionibus; & in iis sicubi à medio recedatur, reductio ad illud medium fiat per proportionem Arithmeticam; quod ita patet. Sint v. g. distribuenda 36. Primo & Secundo, secundum cujusque dignitatem; sit ergo primi dignitas ut 3. secundi ut 6. habeat primus 12. Secundus 24. proportione Geom. ut enim se habet 3. ad 12. ita 6. ad 24. Accidit autem ut Primus tantum acceperit 10. & proinde secundus 26. habeat; quæritur quomodo facienda correctio? Respond. detrahendus est excessus scil. 2. Secundo, & adjiciendus Primo, atque ita correctio fit per proportionem Arithmeticam in distributione præmiorum, ut mox patebit; Vidit hoc Vir quidam Gravis & undiquaque eruditus, & respondet, esse hanc æqualitatem Geometricam, ad quam res reducitur detractatione lucri, & restitutione damni; & pergit; Non omnis detractio & additio
vide-

videtur esse proportionis Arithmeticae, sed quando per illam
 detractionem & additionem duo inaequalia ad idem medium
 rediguntur, & numero vel quantitate aequalia fiunt. Sed pace
 hujus Viri dictum velim, hoc manifeste falsum videri: Non
 enim proportio Arithmetica inter eos tantum est numeros,
 quorum medium proportionale est aequale, quod fit, quando
 conjuncta est proportio, ut inter 6, 8, 10, ubi mediū proportio-
 nale est 8. quæ bis sumuntur; quantum enim 6. distat ab 8. tantum
 8. à 10. detrahe igitur 2. à 10. & adde eadem duo ad 6. existet du-
 plex numerus medius proportionalis, scil. 8. singuli igitur hic
 habebunt 8. & aequalia arithmetice: non tantum, inquam in-
 ter hos numeros est proportio Arithmetica: sed & inter hos,
 quos supra adduximus, scil. 6, 10, 20, 24. in quibus est propor-
 tio disjuncta & duo media proportionalia, scil. 10, 20. quod
 evidenter patet; Quæ enim est differentia inter 6. & 10. eadem
 est differentia inter 20. & 24. quod est proportionis Arithme-
 ticæ, quia differentia sunt numero & quantitate aequales: 2.
 Media addita aequalia sunt extremis additis, quod itidem est
 proportionis Arithmeticae; v. g. 6. & 24. faciunt 30. ac 10. & 20.
 itidem faciunt 30. 3. Si essent Geometricæ proportionales hi
 numeri, media multiplicata foret aequalia extremis multi-
 plicatis, ut demonstrat *Eucl. dicto loco.* quod tamen hic non est.
 Loca Aristotelis, quæ adducit Vir Clar. nihil obstant: loquun-
 tur enim de differentia proportionali, quam numero aequalem
 esse constat: sed nec aequa nobis hic est Aristor. in propria cau-
 sa autoritas. Crasse autem nimis errat *Lessus de Just. & Jur.*
c. 1. dub. 4. qui cum dixisset per Justitiam distrib. disponi to-
 tum, v. g. Remp. ad partes, scil. cives, in distribuendis præ-
 miis juxta prop. Geom. mox addit, aliud esse, quando v. g. mi-
 litibus stipendium solvit, tunc enim haberi, ut civis ad civem,
 & observari aequalitatem rei ad rem. Ergo ex hac sententia,
 si Resp. uni solvat pro 2. mensibus 8. alteri pro 4. mensibus 16.
 erit Arithm. prop. Si vero eidem illi pro meritis ut 2. sol-
 vat 8. alteri pro meritis ut 4. solvat 16. erit Geom. prop. & sic
 iidem

iiidem numeri 2, 8. 4. 16. erunt modo Arithm. modo Geometri-
ce proportionales, quo nihil falsius. Esse autem Geometri-
ce proportionales patet: 1. Excessus enim sunt inæquales: 2.
Media extremis æquantur multiplicatione non additione, 3.
Ex tribus prioribus numeris elici potest quartus prop. per re-
gulam proportionum auream: Hinc evidens est, quam infeli-
citer Dd. suam istam hypothesin expediverint, de quo satis
hactenus.

SECTIO II.

Ubi sententia nostra proponitur & expli-
catur.

Prima ac simplicissima iustitiæ ratio ex aliquo æqualita-
tis jure oriri, & prima naturæ lex, legum æqualitas esse
videtur, tamdiu donec scil. inæqualitatis apparet ratio:
Cum enim ipsa natura ab æqualibus, tanquam simplicibus
processerit ad inæqualia, & communem prius formam rebus
indiderit, ac post demum diversis illam speciebus distinxerit;
merito illa æqualia mansisse videri debent, quorum non ap-
paret postea facta distinctio. Ita & res produxit tantum na-
tura, non distribuit, & hactenus homines æquales fecit, uni
præ alio nihil concedendo. Hæc ergo lex naturæ prima ac
simplicissima tamdiu obtinebit, dum apparente aliqua distin-
ctione æqualitas ejusque jus evanescat; Hinc est, quod distri-
butiones fiant æqualiter, quando proportionales adjectæ non
sunt, *l. 164. V. S. l. 43. Usufr. & c.* quod in hereditatis divisione, si
nullæ expressæ sint partes, dicatur satis constare, eos ex æquis
partibus heredes esse, *§. 6. Her. inst. l. 9. §. 12. eod.* Imo & si
aliquid inæqualitatem suadeat, & dubitetur quid determinan-
dum, ad simplicem illam æqualitatem reditur. *l. 40. verb. æ-
quis proportionibus Vulg. subst. §. 39. Rer. div. l. 6. A. R. D. l. 7. §.
12. fin sol. matr.* Huc spectant *tt. Quod quisque jur. in al. l. 2. F.*
33. §.

33. §. 1. & 5. R. I. 1544. §. Und sollen die Beyfizer/ *verb. gleich-*
mäßig recht sprechen. R. I. 1570. §. Alsdann auch wenig verb.
 In gleichen Fällen gleich recht/ &c. Sed cum ipsa hic non sub-
 stiterit natura, sed ad multarum rerum distinctionem proces-
 serit, & inter homines industria, prudentia, robur, aliaque
 circumstantiæ infinitæ distinctionem etiam jurium inducant,
 receditur hætenus à simplicissima illa æqualitate, & inspici-
 tur quod jus cuique subjecto conveniat, & ita justa pro-
 portio, quæ Geometrica dicitur, non tantum in honoribus,
 sed & in aliis distributionibus, quæ in contractibus aliisque
 speciebus occurrere possunt, sæpe observatur: Sed nec hæc
 proportionata & respectiva æqualitas perpetua est, sed tantum
 quamdiu infinita proportionem specialior ratio non destruit:
 Ratio autem illa specialior aliquando ipsum proportionis jus
 confirmat, ut in fructibus dotalibus, de quibus mox; aliquan-
 do autem illam quæ indefinita est, & respectus habet diver-
 sos, restringit ad certum aliquem respectum, ut in *l. 30. Locat.*
 (in qua pessime Hol. legit *locavit pro conduxit*) ibi enim litis
 æstimatio vel respectum habet ad conductorem, ut ab ejus
 parte fiat secundum id, quod ejus intereat; vel ad locatorem,
 secundum id, in quo is deficit. Aliquando autem plane de-
 struit, & inæqualia omnino inducit, ut mox probabimus. Om-
 nibus ergo hic modis distribuere suum cuique jus potest, ut
 vel æqualia habeant, vel proportionata, vel plane inæqualia,
 neque illud in honoribus tantum, sed in quavis Justitiæ par-
 te; Et ex his juris fontibus quisque suum habet in Repub. per
 illud Justitiæ officium, quo illa singulis suum tribuit, adeoque
 distributorium est: Verum si in illa distributione aliquid com-
 missum, ut quis non habeat, quod ex Justitiæ officio distribu-
 torio ipsi debetur, jam eadem Justitia corrigit in quo pecca-
 tum, estque hoc ejus officium correctorium, & fit per prop.
 Arithmet. qua excessus demitur, & defectus suppletur. Non
 igitur duæ hic sunt Justitiæ species, sed una eademque Justi-
 tia, verum diversæ ejus functiones, per quarum alteram con-
 D grua

46

* (o) *

grua distribuit, per alteram incongrua corrigit; unde non dico justitiam distributoriam vel correctoriam, sed Justitiæ officium distrib. aut correct. Sive ergo æqualiter distribuendum fuit jus sive ergo æqualiter distribuendum fuit jus, sic proportionate, sive inæqualiter, sicubi in aliqua parte inde discedatur, sola est proport. Arithmet. quæ in omnibus istis speciebus excessum aut defectum corrigit, non tantum in illa parte, quæ vulgo commutativa dicitur, sed & in distributiva. Et hæc demum ratione illa omnibus juris partibus recte applicatur, quando suo singulis rite distributo per Justitiæ officium distrib. singuli id habent, quod ipsis competit, sive id sit æquale, sive proportionatum, sive inæquale, & hoc rationem habet medii, à quo si per contractus, vel delictum, aut alia ratione inde discedatur, per Proport. Arithmet. fit correctio. Et hæc sunt duæ justitiæ partes, quibus omnis juris tractatus consumitur. Primo enim leges, quæ singulorum sint jura, exponunt, & ita suum cuique distribuunt. Deinde remedia proponunt, quibus singuli, si, quod ipsis jure competit, non habent, consequantur. Illud fit distributorio Justitiæ officio, vel per omnimodam æqualitatem, vel certam proportionem, vel omnino inæqualiter suum cuique tribuendo; Hoc correctorio ejus officio, varia remedia inveniendò, quibus juxta regulas proport. Arithmet. excessus & defectus reducantur, idque in omni juris parte.

Non onerabimus jam has pagellas exemplis. Omnium loco potest esse casus *l. 38. Cond. ind.* Cujus involutas factis rationes, ut pateat, quantum à proportionum regulis dissentiant, breviter hic cum ipso casu excutiemus. Duo sunt fratres P. & S. ille 200. habet in peculio, hic 50. P. dat fratri S. 100. mutua: (Explicatio involutæ *l. 38. Cond. indeb.*) Post mortem patris dividitur hereditas & conferuntur peculia: porro P. petit à fratre S. 100. mutuo data, poterat opponi exceptio S. C. Maced. sed ea omisâ frater S. per errorem solvit P. quaeritur, an repetere possit? Videbatur non posse, quia naturalis subest

subest obligatio propter consensum, quo mutuum contraxit, sed tamen repetet pro ea parte, qua ipse heres est patri: ratio, quia idem jam foret debitor & creditor, cum successerit patri, in cuius potestate fuit peculium fratris, ac proinde & debitum ei acquisitum; Confusis igitur debito ac credito sublata est obligatio etiam naturalis, & datur repetitio: pro altera parte, qua frater heres extitit patri, non repetit, cessat enim illa confusionis ratio, sed si non minus ex peculio suo ad fratrem pervenisset, id est, si frater P. tantundem ac est residuum debiti, ex peculio fratris S. consecutus sit, repetet: ratio, quia frater jam succedit debitori scil. patri, qui pro ea parte fuit debitor, uti pro altera parte creditor, non enim tantum acquiritur patri jus crediti per filium, sed & tenetur ille ex contractu filii de peculio, si ergo in id succedit frater creditor, quatenus succedit confusæ sunt actiones, quia alias idem sibi deberet: quod si autem minus accepit ex peculio, pro residua parte frater non repetit, quia hæcenus durat naturalis obligatio, non confusis actionibus: Pater enim jus crediti in solidum habuit, adeoque pro ea parte, qua frater debitor successit patri creditori, in solidum extinguitur obligatio: sed ob debitum pater tantum tenetur ratione peculii, adeoque pro ea parte, qua frater creditor successit patri tanquam debitori, confunditur tantum obligatio pro modo peculii, si ergo minus sit in peculio, remanet naturalis obligatio pro residuo. Ita ergo explicato *d. vers. si non minus*, necessaria sequela jus illud inde deducitur, ut adeo non videatur probari posse explicatio *Clar. Dn. Struv.* qui ita *d. vs.* explicat: Ut repetere frater possit debitum illud, si non ante jam detraxisset. Nam 1. Etsi detraxit debitum, utique tamen aliquid pervenit ad fratrem ex peculio, quo ipso extinguitur naturalis obligatio, quia confunditur pro illa parte, qua creditor succedit in peculium debitoris, etiam cum detraxit. 2. Si frater semel detraxit debitum, non potest videri errore postea solvere; & sic omnis etiam pro sua parte cessaret repetitio, quia sciens se

D 2

non

48.

* (o) *

non debere solvit *arg. l. 1. §. 1. l. 40. Cond. ind. l. 14. fin. Reb. cred. &c.* scivit autem quia ante deduxit. 3. Et sic ratio, cur non repetet, non erit remanens obligatio naturalis, sed consulto facta solutio. 4. In exemplo *D. Struv.* saltem 30. ex peculio perveniunt semper ad fratrem, pars autem debiti non est ultra 20. semper ergo repetet frater illa 20. quia impossibile est, ut duret naturalis obligatio quoad 20. dum enim quoad 30. creditor debitori succedit, hoc ipso confunduntur actiones etiam usque ad 20. nedum ergo 20. Multa præterea adduci possent, sed hæc sola, pace Viri Clar. allego. Potuit ex hac lege hereditas æqualiter divisa fuisse, potuit certa proportionem; potuit & inæqualiter; itidem peculia: quocunque autem modo divisio facta sit, quisque suum habet ex iudicio defuncti: Ponamus tamen singulis æqualia, v. g. 200, data esse; quisque suum tenet: sed dum frater solvit fratri 100. mutua accepta quæ non debebat ob scitum: non amplius singuli suum habent, sed unus 100. alter 300. ibi defectus, hic excessus: media singulorum, i. e. quæ singulis competunt, sunt bis 200. (equidem si, ut in pr. casus ponamus, in unius peculio fuisse tantum 50. adeoque ad alterum tantum 25. pervenisse, quoad 25. reliqua duraret obligatio naturalis, & ita excessus tantum esset 75. sed ponamus ex 100. mutuis auctius factum fuisse peculium, ut ratione totius debiti confusio facta sit) frater & pro parte sua & pro parte fratris, ad quem non minus ex peculio pervenisse supponitur, quam debiti pro parte quantitas, adeoque confusio in solidum facta; detrahit excessum fratri, juxta prop. Arithm. & condicit 100. quæ indebite solvit: atque ita excessus & defectus ad medium reducti corriguntur. Quam vario autem jure fiant distributiones ut pateat, & quod in exactissimis proportionibus alia sæpe quam proportionis ratio attendatur, placet resolvere textum difficilem *in l. 7. §. 1. Sol. Matr. (Ad l. 7. §. 1. Sol. matr.)* in cuius casu matrimonium contractum tempore vindemiæ, v. g. Cal. Octobr. percepta vindemia fundus dotalis à marito locatur Calend. Nov. divor-

* (o) *

79.

divortium fit Cal. Febr. stetit matrimonium quatuor mensibus seu tertia anni parte Locatio 3. mensibus, seu quarta anni parte; ait Jctus, quartam partem mercedis confundendam cum fructibus, ut Vir tertiam partem ferat. Non memini legis, cui elegantius aut acutius applicata fuerit proportio, & licet expresse in æquitate se fundet, meruit tamen iniquitatis accusari à Wissenb. & Dd. eo quod nullus mentem ejus recte perceperit; ut probatum dabimus. Ita ultima verba explicant: Sint fructus 48. merces anni 24. hujus mercedis quarta portio scilicet 6. pro quarta scilicet parte anni, seu 3. mensibus, quibus locatus fuit, fundus, confundatur (id est, ut volunt, commisceatur, addatur,) cum fructibus, scilicet 48. & quarta mercedis parte scilicet 6. Vir retinet tantum duo ex tota anni mercede: Hæc autem explicatio falsa est, neque ea est mens Jcti, quod probo 1. Quia aperte iniqua ea est sententia, ut jam ipsi fatentur; quod tamen non credendum de Papin. ad æquitatem provocante. 2. Quartam partem mercedis Jctus jam ante concessit & solam vindemiam integram viro negavit, ut patet ex subjecta ejus ratione *Verf. Alioquin*, id enim unicum videbatur absurdum, non vero id ut quadrantem mercedis pro quadrante anni haberet, quod æquisimum. 3. Nihil est rationis cur quarta illa pars mercedis ita adhuc dividenda sit cum muliere, ut illa duas adhuc ferat partes, Vir unam, cum quarta illa pars jam semel cum muliere divisa sit, & illa pro rata anni suam portionem jam habeat; & cum Vir ex fructibus non amplius quam pro rata anni habeat, scilicet trientem pro tertia anni parte, seu 4. mensibus, cur ex totius anni mercede tantum habeat duodecimam partem & non potius, ut in fructibus, pro rata quartam. Alia igitur est sententia Jcti, & scilicet hæc species: Matrimonium stetit 4. mensibus, locatio 3. illud tertia, hæc quarta anni parte: fructus anni sunt 48. merces 24. Ait Jctus, quartam partem mercedis scilicet 6. cum fructibus, scilicet 48. esse confundendam, i. e. esse perinde habendam, ac si contineretur illis 48. quæ sunt fructus, & quasi esset pars

D 3

isto-

ritorum 48. Illud enim hic est confundi, non, conjungi cum
 aliis, iisque addi, sed miseri cum aliis, ut unum cum iis idem-
 que sint nec seorsim extent: ita actiones dicuntur confundi,
 in *d. l. 38.* ita & servitutes, quando scil. ita cum alio miscen-
 tur, ut pereant, ut non amplius sint: ita & hic 6. illa, quæ sunt
 quarta pars mercedis, ita miscentur cum 48. ut pereant, &
 videantur jam contineri istis 48. & alias frustra requireret.
 Jctus, ut confundantur, cum sive separatim sive utrumque
 simul computetur, perinde omnino sit. Confusa itaque quar-
 ta parte mercedis, seu 6. illis cum 48. quæ sunt fructus, ita ut
 pro contentis in illis habeantur, *arg. l. 1. §. 14. Ad L. Falcid.*
 remanent ex mercede tantum 18. quæ juncta fructibus 48. fa-
 ciunt 66. ex ea pecunia ait jam Jctus, jam esse relinquendam
 marito, sc. 22. quod exactissimæ proportionis est, & maritus ita
 præcise habet partem quartam mercedis integram; quod pro-
 batur: Sive enim 4tam partem ex 24. concedas, sive detracta
 quarta parte ex 24. tertiam ex residuo scil. ex 18. utrobique
 idem habebit nim. 6. utrumque ex resolutione patet: Separa-
 tim enim computatis fructibus ac mercede, ex unius anni
 fructibus sc. 48. competebat pro anni parte tertia, seu quatu-
 or mensibus quibus matrimonium steterat triens seu tertia
 pars fructuum sc. 16. Ex mercede autem, pro quarta anni par-
 te seu tribus mensibus quibus locatio steterat, quadrans seu
 quarta pars scil. 6. competebant, quæ juncta trienti fructuum
 scil. 16. faciunt 22. quæ sunt eadem tertia pars, quæ ex 66. vi-
 ro in lege relinquitur. Ita ergo tam uxor, quam maritus
 justa proportione singuli suum habent, vir ex fructibus pro
 quatuor mensibus 16. mulier pro octo reliquis 32. Vir ex mer-
 cede pro 3. mensibus 6. mulier pro 9. reliquis. 18. Prior nume-
 ratio talis est, 4, 16, 8, 32, Posterior 3, 6, 9, 18. qui omnes nume-
 ri, accurate sunt proportionales Geometrice: quam utram-
 que Jctus una ratione exprimit singulari artificio, ita ut simul
 utriusque rationem nervose includat, quæ hæc est: quod per
 hanc confusionem detrahatur Viro, quod in fructibus jam
 percepit:

* (o) *

57.

percepit: etsi enim ex tota summa, scilicet 48. fructuum, & 24. mercedis, quæ faciunt 72. tertia pars scilicet 24. maneret apud Virum, deficeret proportio in binario, quo excedit proportio Viri, & qui deficit mulieri, nec quisque suum haberet pro rata anni: & hoc ideo quia maritus acciperet mercedem pro uno mense, quo, nondum locato fundo, nulla fuit merces, sed tantum fructus, id ergo cum fructu confundendum est, ut nihil ex isto mense remaneat penes Virum nisi fructus. Et eadem ratione, cum maritus trientem v. g. 8. ex mercede computat, uxor bessem computare debet, scilicet 16. ut fiant 24. detractis ergo Viro duobus ex 8. & confusis cum fructibus, quia retinet tantum 6. ut seruetur proportio, etiam mulieri ex 16. quæ tenet pro 4. mensibus, cum primo mense merces non fuerit, 4. pro illo mense deducta cum fructibus confundenda sunt; ne & ipsi aliquid nisi fructus computentur exprimo mense: & hac igitur ratione quadrans mercedis confunditur cum fructibus propter primum mensem, pro merces esse non potuit, sed tantum fructus; & quidem una pars istius quadrantis scilicet 2. confunduntur ratione Viri, duæ autem partes seu 4. ratione uxoris: quibus confusis, ex reliquo exacta proportione relinquuntur Viro sola tertia pars scilicet 22. Ita etiam eodem modo exacte proportio habetur in *d. l. 7. §. 2. 3. 6. 7. Et passim. Solut. matr.* in fructibus fundi dotalis inter maritum & uxorem, distribuendis; Aliud autem è contra jus est in b. fid. possessore, aliud item in fructuario, aliud in colono &c. B. fid. possessor fructus percipiendo suos facit *l. 48. A. R. D. l. 28. Usur. §. 36. R. D. fructuarius quidem etiam; sed diverso jure ac ratione d. l. 28. l. 13. quib. mod. ususfr. amitt. l. 78. R. V.* Ille jure soli utitur fructibus, qui sunt pars soli seu fundi, quamdiu fundum b. f. possidet b. f. enim possessio pro dominio est; quocumque ergo modo separati sint, sive ab ipso, sive ab alio, etiam fure, manent fundi adeoque & b. f. possessoris, qui & quamdiu fundum tenet. Fructuarius autem jure fructuum eos percipit, quod separatum est à jure soli; quamdiu ergo solo cohærent, non habent ratio-

52.

* (o) *

rationem fructuum, sed sunt pars fundi & soli *l. 44. Rei vind.* quod Domini est non fructuarii: separando autem demum a fundo fructuarius eos eximit a jure soli, dum a solo eos segregat, cujus pars erant, ut ita fructuum rationem induant, nec amplius sint pars soli, & sic jure eos ut fructus percipiendo, aut per se aut per alium, qui causam & jus ab illo habet, suos facit *l. 78. Rei vind. l. 13. quib. mod. Us. amitt. l. 28. Usur.* & ergo si alius, v. gr. fur eos separat, qui jus separandi non habet, nulla est separatio, adeoque non fiunt fructus, sed manet fundi & quasi in dominio ac jure soli, a quo nondum jure separati sunt *§. 37. Rerum divis. l. 12. §. 5. Usufr.* (idemque est si deciderint in fundum & nondum inde congregati sint, eadem ratione *d. l. 13. arg. d. l. 12. §. 5.*) ut ergo illi & fructuarii fiant & fructuum rationem induant, necesse est, ut a domino iterum recuperati, inde per fructuarium auferantur, & ita ab eo percipiantur *d. §. 37.* Hi ergo non dividunt cum domino fructus pro rata, ut maritus cum uxore, sed percipiendo suos faciunt. Idemque hactenus est in colono quod in fructuario *l. 6. §. 5. Locat. l. 61. §. 8. furt.* sed & is alio jure hactenus utitur, ut extantes fructus, etsi maturos, ad heredes cum ipso fundi usu transmittat, in quo eodem cum b. fid. possessore jure utitur; in fructuaria autem, id secus est. *d. 3. 37. l. 8. An. Leg.* quod facile apparet esse a personalitate ususfr. qui cum persona interit, nec proinde heredes, jus separandi & fruendi habent, finito usufructu. Alia ratio obtinet in Jure Saxónico in fructibus industrialibus, quos fructuarius non nudo jure fructuum, sed jure culturæ ac industriæ suæ percipit; si ergo fundus satus & cultus est, quicquid per istam culturam nascitur, eo ipso fructuario nascitur, adeoque ad jus heredes pertinet, *Sand. N. 2. art. 58.* Ejusdem conditionis est in Jure civili conjux donatarius, nam & is fructus acquirit, quos industria sua percipit; sed ratio singularis, quia sc. alter conjux inde non fit pauperior. *l. 17. Don. int. Vir. l. 45. Usur.* Aliud iterum jus est ac ratio in pensionibus ex istis fructibus redactis

ctis, quæ ad fructuarium pertinent, ejusque heredem, si colonus v. gr. fructus perceperit. *l. 58. Usufr.* pensio enim loco fructuum est, adeoque perceptis fructibus est fructuarii, etsi nondum finita locatio. Denique diverso jure censentur pensiones ex illis fructibus, qui quotidie, & singulis momentis percipiuntur, v. g. servi ac ædium; illæ enim pro rata temporis dividuntur; quia sc. singulis quasi momentis suam perfectionem & maturitatem habent, & eo ipso dum præstantur, separari quasi ab ipsa servi vel ædium substantia ac proprietate, ac percipi videntur, *l. 26. Usufr. junct. l. 18. §. fin. Stip. serv.* Hactenus igitur pensionum harum idem jus est, quod in nostro casu, circa fructus fundi dotalis, qui etiam pro rata temporis dividuntur; sed diversa utriusque juris ratio: hi enim fructus ideo pro rata præstantur, non quia jam percepti, aut tantum pro rata percepti; sed propter onera matrimonii, quæ pro rata maritus jam sustinuit. Hinc etiam solvitur vexatus textus in *2. F. 28. §. pen.* (Sententia §. *His consequenter, 2. F. 28.*) Si Vasallus post Kal. Mart. (ubi incipit cultura sumtus) moritur, fructus percepti usque ad Kal. Septemb. (ubi cum maturi sint fructus, omnes tanquam extantes auferri & percipi possunt, *arg. d. §. si vas. §. 2. F. 86.*) heredum sunt, jure sc. meliorationis ac sumtuum: *arg. d. t. §. si vas.* si post d. Kal. omnes (sequentis sc. anni, nam prioris jam percepti sunt) sunt domini, is enim tunc sumtus facit. Alii omnes pendentes domino concedunt tanquam jure fundi, cujus pars sunt, sed prior ratio æquior. Quam varia hic jurium ratio citra proportionem? Rursus tamen hæc sola est in meritorum præmiis *l. 3. §. 15. Mun. l. ult. 2. Imag. l. 14. C. Suscept. verb. qualitatem.* Ita recte constitutum, ut sumtuum & magnificentiae vestimentorum modus convenienter ad facultatum ac dignitatis rationem determinetur, & Geom. proportio observetur, R. J. An. 1548. Reformation guter Policen. tit. von unordentlicher Östlichkeit der Kleidung. verb. Nach seinen Stand/ Ehren und Vermögen. Eadem observatur in oneribus, Königl. Satzung von gemeinen Pfennig

54.
 1495. &c. In feudi servitiis 2 F. 77. In comitatu Episcoporum vi-
 sitantium c. 6. X. Censib. in Jure accresc. hereditatis §. 7. l. 13. §. 2.
 Her. Inst. junct. l. 23. C. Legat. in quibus tamen sæpius à pro-
 portione illa disceditur ob alias rationes. Idem imprimis est
 in distributionibus, quæ respiciunt demerita, scil. pœnarum:
 Ita si duobus furibus manifestis distribuenda pœna est, qui fu-
 raturus est 5. tenetur ad 20. qui 10. ad 40. proportione sc. Geom.
 ut patet: Unde constat c. 5. Pœn. in 6. vers. premisiss. quæ vin-
 dictam ex æquo excessui respondentem & pœnam delicto pro-
 portionatam requirit, loqui de prop. Geom nam in exemplo 5.
 20. 10. 40. excessus sunt Geometrice proportionales: multipli-
 catione enim æquantur mediis: idemque est in l. 3. fals. ubi
 pœna pro mensura delicti exposcitur: item in l. 41. Pœn. jun-
 ct. l. 11. pr. cod. l. 138. R. J. Dis. Dn. Struv. Exerc. 1. th. 36. Ali-
 quando proportione quidem jus nititur, sed indefinita nimis,
 adeoque legibus determinatur: ut in usuris factum à Justin.
 in l. 26. C. Usur. it. ord. Polit. 1577. t. 17. §. Und nachdem die &c.
 & tit. 9. §. Hierauff sehen. R. J. 1600. §. So viel nun diesem
 nach. R. J. 54. von Gerichtlichen Contracten. R. J. 1654. §. Un-
 reichend fünffrige Zinse. &c. Eadem ratione aliæ sunt distribu-
 tiones, quæ sola æqualitatis ratione nituntur, non proportionis:
 aliæ denique quæ utramque respuunt, & non nisi inæqualiter
 jure fiunt; quæ ulteriore confirmatione non egent; exempla e-
 nim & rationes sup. adduximus. Omnes ergo hæ distributio-
 nes rite fieri possunt, & si fiant, quisq; officio justitiæ distribu-
 torio suum habet, iisque absolvitur altera juris pars, qua singu-
 lorum jura, & quid ipsis competat, exponitur. Omnibus au-
 tem his distributionibus etiam commune est remedium, si ali-
 quid in iis deficiat, correctio sc. juxta regulam Prop. Arithm.
 cui rite expediundæ, varia in jure inventa sunt remedia actio-
 num, exceptionum &c. quibus perficitur altera juris pars, &
 continentur officio Justitiæ correctio. Cujus tractationi
 specialiori antequam accedamus, inveniendum prius, quale
 sit

sit *suum cuiusque*, in statibus publicis eorumque mixtione; &
 num æquale, vel proportionatum, vel etiam inæquale plane
 ipsorum jus, sit, disquirendum: dummodo quid sint status, eo-
 rumque mixtiones, ex simplicissimis naturæ principiiis hodie-
 naque Rerump. conditione supposuerimus. Hoc enim impri-
 mis quæsitum fuit à Platone, quæ ratio Rebusp. conveniret?
 sed studebat ille αἰγιαμετρῆν. Cui adversa fronte se op-
 posuit Xenophon, inducens Cyrum regem à sociis creatum,
 & vapulantem, quod vestes, quæ singulis convenirent, non
 quæ singulorum essent, commutari jusisset. Sed sane
 perperam: vestes jam distributæ erant, non ergo distribuenda:
 non hic suum singulis est tributum, sed ademptum: nec
 vero leges ita suum cuique tribuent, ut prius suum cuique
 auferant. Hæc ergo nihil morantes pergimus ad statuum
 delineationem. Ex quavis communionione ac societate jus a-
 liquod oriri constat, juxta legem Solonis, quæ refertur. *in*
l. fin. Coll. & corp. imprimis iis verb. ὁ πὶ τῶν διασθῶντας
 πρὸς ἀλλήλους, κύριον εἶναι; ubi vox κύριον, jus aliquod &
 auctoritatem innuit. In ipsis familiis, quæ seminaria sunt Re-
 rump. est quædam ratio non tantum privati, sed & publici,
 quod jure quodam totius familiæ est *arg. l. 5. Relig. l. f. C. verb.*
sign. l. 32. §. f. Legat. 2. & c. Ex harum ergo omnium colle-
 ctione non gregaria, (uti hominum, qui in turbam coacti il-
 lico discedunt) sed certo societatis civilis vinculo, certa-
 que relationis mutuæ ratione cohærente resultat Jus aliquod, quod
 non ad hanc illam familiam, uti nec vinculum commune,
 sed ad omnes simul junctas, & quatenus junctas, seu potius ad
 ipsum vinculum, quo cohærent omnes, pertinet; nec potest
 ab universis illis, qua talibus, & qua simul nexis salva com-
 munionione separari, non magis quam ipsum commune vincu-
 lum, ex quo resultat; quo sublato uti corruiit universitas; Ita jus
 hoc desinet esse publicum, si ad universos, quo tales, non per-
 tineat, & desinent pars esse communionis, ad quos illud non

56.

* (o) *

pertinebit. Isthæc communio & inde resultans jus commune seu publicum, quatenus diversimode ordinatur, dicitur non incongrue *status Reip.* seu *ratio status scil. publici*, qui proinde nihil aliud est quam *Conditio seu ratio, qua communio ejusque jus publicum, hoc vel illo modo ordinatur.* Quod si quis jus illud commune seu publicum, ex ipso comunione vinculo natum, Majestatem realem dicere velit, de verbis equidem non litigo; Sed videre tamen est, voces istas rem non exprimere, imo si paulo exactius loqui velimus, vitiosas esse. Cum itaque jus hoc æqualiter hactenus omnes spectet, ejusque effectus ad omnes redundent, & exinde Cives rem habere publicam dicantur, ut quisque eorum rem privatam (qua voce omnia jura emolumenta, & quicquid in bonis habent, significatur) constat, dominatum aut tyrannicum imperium, non esse rem publicam quæ ad omnes pertinet, sed rem privatam Principis, Tyranni aut domini; & ut in *Repub.* omnes etiam ipse Princeps ad publicam rem augendam & conservandam collineant, ita in dominatu omnes inserviunt rei privatæ Principis, ut servi rei dominicæ. Ipsa ergo communio quidem vi istius vinculi communis, ac juris inde orti, certa ratione se ipsam disponere, leges de ipsa communione hoc vel illo modo administranda, conscribere, ac ita se ipsam communiter regere ac ordinare potest; verum non semper juris seu communionis illius regimen ipsa retinet, sed licet jus hoc publicum, inseparabile apud eam maneat, ejus administrationem tamen aliquando vel uni vel pluribus concedit, idq; variis modis. Si uni, conceditur illa vel personæ illius, vel familiæ: priori casu interit administratio cum persona, & redit ad communionem, cui liberum tunc est, ipsa velit administrare (nisi aliunde jus hoc ab ipsa abierit, eo quod jus eligendi v. gr. sit aliis jam quæsitum) an aliam personam designare, & hoc electivum regnum dicitur; Si autem familiæ est concessa administratio, non interit cum persona, sed transit regulariter ad primogenitum heredem, Et hæc sunt duæ Monarchiarum species, ubi

ubi duo notamus. I. Quando plures succedunt uni in quadam Monarchia, sed in diversis territoriis, ut olim in Imperio Romano, quando quis alterum sibi Imperatorem adsciscebat, ut unus esset in Oriente, alter in occidente, dispesci eandem Monarchiam in duas distinctas Monarchias, certa tamen ratione ac societatis fœdere connexas, ut hodie Resp. Belgicæ, Helvetiæ & Confœderatæ Rhætiæ Inalpinæ. 2. Vitiosum esse, quod quidam distinguunt inter statum & administrationem status: ex dictis enim constat statum Reip. alicujus seu communionis nihil aliud esse, quam conditionem aut modum administrationis Reip. seu nihil aliud esse quam ipsam communionem hoc, vel illo modo administratam; Unde sequitur statum esse revera Monarchicum, ubi administratio est Monarchica. 3. Ubi plures sunt administrationum species mixtæ, statum denominari à potiori, v. g. si ex Monarchico & Aristocratico, dicitur simpliciter Monarchicus: potior enim est Monarchica dignitas, utpote divisa minus inter plures; eoque illustrior est ac eminentior Majestas, quæ in unius persona splendor ejus magis unitur atque conjungitur. Deinde: Solus Princeps simpliciter rationem superioris habet; reliqui omnes seorsim sumti rationem subditorum; etsi qua universi, potestate Principi æquiparentur: Ita Remp. Rom. sub Regibus mixtam fuisse puto ex Regio statu & populari, ita ut ipse populus etiam quædã reservata præ Regibus habuerit, cum à Rege provocandi jus civi fuerit *Cic. 1. Rep. Sen. ep. 19.* & Reges post Romulum ipsum leges ad populum tulerint *l. 2. §. 2. O. J.* non quidem ut nudi administrari, veluti Consules & Tribuni, sed ut ad socios summæ potestatis, quorum autoritas ad legem erat necessaria; Reges enim non præsentabant populum aut plebem, ut Consules ac Tribuni, sed jure proprio jus summum exercebant, alias enim non fuissent Reges: Denique, magistratus quidam solo populi suffragio creandi fuerunt, non à rege *L. un. pr. Quest.* Hoc tamen statu populari non obstante, & prærogativas etiam habente, status illius temporis absolute dicitur Monarchicus

58. * (o) *

ac Regius L. 2. §. 1. §. 14. §. 16. O. 7. Idque evidenter patet
extemperatissimo Angliæ regno, quod Monarchicum esse ne-
mini dubium: Ita enim utraq; parliamenti domus Regem ap-
pellat *Most gracious Sovereign*; item in decretis parlamento-
rum ipsum appellant *Our Sovereign Lord*; quæ supremum &
& nemini dependentem Principem notant. Imo in decreto ali-
quo parliamenti de anno 1671. quod incipit: *We your most oc-
se* appellant Majestatis ipsius obedientissimos & fidelissimos
subjectos. Sed & alia sunt quam pluriua, quæ indubium hoc
faciunt, hac vice breviatis causa prætereunda; & tamen certum
est, politiam hanc ex tribus formis æqualiter esse mixtam, ut o-
mnium trium consensus necessari9 sit in publicis regni decre-
tis, quorum hodie hæc communis est formula, quæ latine ita
sonaret. *Decretum esto per Regiam Maj. Per, & cum consilio
ac consensu Optimatum, Ecclesiastica vel secularis conditionis,
& populi in Parlamento hoc congregati, & per auctoritatem eo-
rundem.* Qua formula continetur omnium trium statuum au-
ctoritate, consilio ac consensu decreta facta esse, Regis sc. opti-
matum & plebis: & hi tres speciatim denominantur, potestq;
dissensus unius decreti vim impedire. Imo notabile valde
est, quod in decreto parliamenti, quod cœpit Anno 1661. con-
tra malitiosos insultus ac vulnerationes in casu, quo quendam
ex membris Parliamenti malitiose non nulli invaserant & vul-
neraverant; Parliamentum, damnatis in vasoribus, aufert Re-
gi ac Successoribus ejus jus aggratiandi §. *And be it further
Enacted/ &c.* & mox tamen idem jus & licentiam latronib9 his
veniam concedendi sibi conservat vs. *Unles by act of Parlia-
ment.* Et in §. sequenti relinquunt Regi jus concedenti veni-
am iis, qui ipsi non vulnerarunt, sed tantum adfuerunt, uti
famulis eorum. Et hæc tamen omnia non impediunt, quo-
minus regnum hoc sit simpliciter Monarchicum, ut nemo insi-
cias ire potest, & abunde probatur ab Auctore Angliæ Notitiæ,
pasim: Hoc regeri velim iis, qui negunt imperium nostrum
esse Monarchicum, quia Imperator non omnia solus facere po-
test;

rest: Ex dictis enim sequitur, etsi nihil solus facere posset, tamē
 non desinere esse Monarchicum, uti forte mox clarius patebit.
 Et ita Regem hodiernum Poloniae Legatis aliquid petentibus
 respondisse nupera hyeme in factis referebatur: *Nihil se in*
istis negotiis regni sine statuum consensu decernere posse, & tamen
 Monarchicum illud regnum est. Dicemus porro si ad plures
 perveniat administratio, optimates sc. cujus dux imprimis sunt
 species distinguendae: vel enim omnes simul administrant, vel
 quidam inde electi. Exempla, quod omnes & soli optima-
 tes administrant (quo casu electione opus non est, sed eo ipso
 quo succedunt in familia, succedunt etiam in administratione)
 vix occurrunt, istius enim regiminis impatiens est plebs, quan-
 do adeo separari, se à patriciis videt, ut illi semper dominan-
 tur, ipsa autem semper obediat; & tolerabilior eis multo est
 status, quo quibusdam ex optimatibus defertur regimen; quia
 tunc ipsos etiam Optimates sibi assimilari, & in eodem statu
 esse videt, ut obediant cæteris non minus ac plebs. Et talis
 Aristocratiae præclarum exemplum habemus in illustri Veneto-
 rum Rep. Sed & prioris Aristocratici status exempla sunt præ-
 lustria, quando alii statui est mixtus; ita enim in Anglia O-
 ptimates eo ipso quo in certo dignitatis gradu constitutos se
 vident, scil. usq; ad equites auratos, quos *Knights* vocant, jus
 sessionis ac suffragii in domo superiori Parlamento habent.
 Eadem ratione præsens est exemplum in Imperio nostro, quo
 status imperii, eo ipso quo sunt status, votum ac sessionem ha-
 bent in comitiis, nisi aliunde exempti sint; sed is status alia ra-
 tione maxime est tolerabilis ac securus: cum enim status jam
 ante jura habeant territorialia ac superioritatis territorialis in
 subditos, nihil durum subditis contingit exinde, quod soli ad
 imperii gubernacula sedeant, qui jam ante ipsorum regimini
 præfunt. Si ipse populus retinet administrationem, eam fere
 per delegatos expedit; ubi notandum: optimates hic non qua-
 tales, sed ut quemvis ex populo eligi, cum populos contineat
 & patres & plebem §. 2. *Jur. nat. l. 2. §. 24. O. I.* neque mix-
 tum

tum esse statum, etsi utrique concurrant. 2. Administrationis
 in rep. duas esse species, ut & in legibus Civilibus; aliam,
 quam quis jure suo habet qualem & olim habebant magistra-
 tus ordinarii; aliam delegatam & mandatam, quam quis
 non nomine ac jure suo, sed nomine delegantis ac man-
 dantis administrat, qualem qui habent, olim mandatarii
 Jurisdictionis dicebantur, qui nihil proprium habent, sed o-
 mnia nomine mandantis agunt. Hi ad ipsam status admi-
 nistrationem plane non pertinent, sed nudi sunt ministri,
 quorum opera ac ministerio Princeps (aut qui reip. præsumt)
 utitur ad remp. administrandam; uti in Gallia illi qui vocan-
 tur *Les ministres de l'Etat ou de la couronne*, & ex media saepe
 plebe eliguntur, in communione administrationis cum ipso
 Rege plane non sunt, sed solus Rex Remp. suo jure admini-
 strat, & aliorum saltem opera utitur, secus quam Parlamenta
 Angliæ, quæ in ipsam status communionem cum Rege admit-
 tuntur, & ad quibus latissime differunt Parlamenta Galliæ,
 quorum nullum cum statu est negotium, & ne quidem ut mi-
 nistri status eo accedunt, tantum abest, ut potentiam & admi-
 nistrationem Regis ullo modo limitent; sed solum ordinata ac
 instituta sunt, ad privatorum causas decidendas, & justitiam
 inter privatos administrandam, quod nihil status publici con-
 tinet; sed nec in privatis causis aliqua est Parlamenti curia,
 quæ cum suprema Regis concurrat auctoritate: non enim sunt
 parlamenta universalia, & ne quidem Parisiensis suprema cu-
 ria universalem habet jurisdictionem; sed sunt tantum pro-
 vincialia, cum & provinciæ suas habeant supremas curias, seu
 parlamenta, quæ ab illo, quod Lutetiæ est, nullatenus dependen-
 dent; sed & in hac ipsa Parisiensi curia lata sententiæ saepe re-
 scinduntur ac corriguntur in Consilio regio *Le grand conseil*
 dicto, cujus & quædam sunt propriæ ac reservatæ quasi cau-
 sæ, ut v. g. Beneficiorum, quæ in curia agi non possunt. 3. In
 statu populari, ob difficultatem administrandi, propter multi-
 tudinem, plerumque fieri solet, ut eligantur aliqui ex primo-
 ribus, vel etiam aliis Civibus, qui sint loco multitudinis, ac
 popu-

* (o) *

Or. 30

populum repræsentent; & quidem committitur his aliquando absolutum jus omnisq; potestas; sed ita tamen, ut nomine populi jus illud exerceant, & hinc Consules, Dictatores, trib. pleb. tanta olim potestate instructi fuerunt, ut videantur absolutam potestatem proprio nomine ac jure habuisse, quod causam dedit errandi Polybio & aliis, ut putarint statum illum fuisse mixtum, cum tantum mere popularis fuerit, & Reip. administratio fuerit penes populum, unde ad populum sæpe recursum, eiq; ratio reddenda fuit; Consules vero, v. gr. nudi fuere administri status, per quos populus administrationem expediebat, uti postea Impp. per Præfectos, Præsides &c. qui non minori erant Imperio ac autoritate, quam Consules, per *L. 3. offic. Procons.* *L. 4. offic. præsid.* sed imo majori in quibusdam *arg. L. un. §. 1. Off. præf. præf.* quam ante Consules, qui annuatim etiam mutabantur, nec tamen quis dicet, præfectos istos, &c. fecisse partem supremæ potestatis cum Principe. Deinde, idem patet ex modo leges ferendi, quas Coss. rogabant ad populum, ut plebiscita Tribuni ad plebem, populus autem eas constituerebat §. 3. *I. N. G.* 3. Senatam, cujus pars erant Coss. vice populi functum, expressis verbis habetur in §. 4. *I. N. G.* & administrationis Reip. ad Senatam delatæ hanc fuisse causam ait Pomp. *L. 2. §. 9. O. J.* & Imp. *d. §. 4.* quod plebs, (nedum populus) ob multitudinē convocari non poterant; ex necessitate ergo quidam eligendi fuere, qui loco populi congregarentur, eumque repræsentarent. Unde 4. dicitur in §. 4. *d. tit.* quod populus, (non Senatus) omnem potestatem suam in Principem contulerit; potestas autem in Principem collata fuit suprema, illa ergo fuit apud populum, alias enim conferre eam Principi non potuisset. Cum autem id, quod collatum fuit in Principem, fuerit tantum jus administrationis, quam suo jure haberet, (nam ipsum jus publicum seu communionis, ut dictum, à populo separari non potest) sequitur & hanc fuisse apud populum; apud Coss. ergo & Senatam fuit tantum administratio delegata jure populi, 5. Nulla ratione potuisset populum totum tenere, quod

F

plebs

62. plebs jussisset, ut *L. Horatii* & post *Hortensia* constitutum fuit. *Liv. lib. 3. § 8.* nisi summa simul auctoritate concessa populo, etiam in ipsos patres. Hæc quidem jussio plebis non excludebat consensum Patrum; sed cum numero suffragiorum plebs prævaleret, Patres eam infirmare non poterant, quia tantum ut pars populi spectabantur. Verum, cum jussa plebis, quæ erat major pars populi, tenerent totum populum, etiam ipsos patres, non potest dici eam, quæ apud solos patres fuit, administrationem proprio jure factam fuisse, sed jure populi, cum patres fuerint imbecillior pars populi numero suffragiorum, 6. *Coss.* manserunt etiam sub *Imp.* quo tamen tempore status fuit pure Monarchicus, juxta tenorem *Legis Regiæ*. & *Coss.* fuit tantum tunc vicaria potestas. 7. Jus provocandi erat à *Coss.* ad populum, & ne quidem habebant jus in caput *Civis Romani* *L. 2. §. 16. O. 7.* Hæc de simplicibus statibus.

Mixtio hinc facile dignoscitur: Potest enim communio vel uni soli committere administrationem juris sui, vel partem etiam optimatibus concedere, vel ipsa etiam in partem ejus concurrere, & mixta ita erit administratio juris istius, & mixtus ipse status, non vero administratio status; Nam status ita mixtus, seu mixtim administratus, non differt ab administratione quæ sit jure proprio, & non est administratio status, sed juris publici, cujus administrandi ratio ac modus dicitur status; ipsum autem Jus Publicum seu communionis, quod unum est ac simplex, misceri non potest: Uti & administratio illa Vicaria, quæ non fit jure proprio sed delegato, mixtionem non inducit, quia eadem est administratio quæ delegantis, cujus nomine fit *l. 1. §. 1. l. 3. off. ejus cui mand. l. 16. Jurisdic. l. 3. §. 3. Admin. Tut. l. pen. off. Proc.* mixtum autem esse non potest, quod ex diversis non constat; sed & agitur hic de mixtione summi in *Rep. imperii*, non vero potestatis delegatæ ac subordinatæ; & de mixtura status *Reip.* quoad summam potestatem. Et ex principiis his simplicissimis & facillimis omnes etiam vexatissimas hæctenus difficultates facile solutum iri, omniaq; effecta hæctenus in *Imperio nostro* monstra in fumum abitura

abitura confido: Quod si enim in mixtione sit Monarchica
 quaedam administratio; Status simpliciter dicitur Monarchi-
 cus, ut modo probatum, siue adjuncta sit administratio Ari-
 stocratica, siue popularis, siue utraque quia potior: & ita in
 cæteris: idq; manifestissimum sit exemplo regni Angliæ, unde
 etiam in formulis, quib; tres illæ species mixtæ enumerantur,
 semper tanquam potior præmittitur Monarchicus status, se-
 quitur Aristocraticus, & ultimo ponitur popularis. Id saltem
 notandum: minus recte status hos mixtos, & rectius composi-
 tos dici, ita ut singulæ species integræ ac distinctæ appareant,
 non mixtæ & confusæ. Hoc ipso enim differre mihi videntur
 à simplicibus istis statibus, in quibus quaedam species Princi-
 patus videtur: Ita in Venetorum Rep. simplex est Aristocra-
 tia, etsi præsit Dux; is enim separatim statum non constituit ab
 optimatibus, sed ipsorum optimatum membrum est præci-
 puum: votum enim suum ipsorum votis jungit, & juncta ita
 vota pluralitate æstimantur: nec ipse seorsim, decernendi jus
 habet, aut voto negativo aliorum decretum irritandi, sed mix-
 tim cum iis concurrat; non ergo distincti hic status, sed unus
 & simplex est. Ita in Camera Imp. Præses judicii juncto re-
 liquis voto æqualiter cum ipsis ex numero votorum decidit.
*O. C. 1459, tit. 1. vers. Und was die O. C. part. 1. tit. 13 §. Wei-
 ter ordnen.* In compositis autem quisq; status seorsim & vo-
 ta colligit, & secundum ea decernit, postea reliquorum con-
 sensus & auctoritas adhibetur: Ut in Anglia utrumque Parla-
 mentum separatim habet domum congregationis, & seorsim
 actus illi expediuntur, & omnium denique trium Statuum au-
 ctoritas & consensus æqualiter requiritur. Hic ergo singulæ
 species integræ subsistunt, & distinctæ; & proinde non mixtus,
 sed compositus ex integris illis est status. Jam singulorum
 proportionem videamus; quamquam proportione hoc defini-
 plane non possit. Ut enim in Rege quaedam ratio sit ha-
 benda personæ, non tamen tam ineunda est ratio meritorum
 ac potentiæ, quam salutis Reip. Ita federati status Belgici

64

* (o) *

recusabat Comiti Leicestri potentissimæ Angliæ Reginæ opibus & auctoritate suffulto, regimen statuum suorum; qui tamen Superioritatē Principi Arausionensi ipsi offerebant: Conducit enim quandoq; libertati ac salutis Reip. præferre Principem minus potentem potentiore, & sapientiore eum qui tractabilior est: quod sane ex proportionem regulis non dependet, quibus id è diametro potius contrarium; cæterum, ubi in familiam certam translatum est jus Monarchicæ, nullus amplius proportioni locus est: Jure enim familiæ quæsito cessat dispositio circa merita personarum, unde tamen acerrima sæpe bella inter fratres ipsos exorta memorant annales, fratre secundo ob leves quosdã defectus Primogeniti jus successionis prætendente & sæpius obtinente; sed jure gladii potius, quam æquitatis. In optimatum republica si comparatio instituatur inter optimates & plebē, proportioni locus non est, ut dignior ex plebe præferatur optimatib9, quia his quæsitum jam jus est, quod adimi ipsis sine injuria non potest: sed inter ipsos Optimates observari proportio meritorum potest, nisi & in illis alii præ aliis juris quadam prærogativa gaudeant. Uti & imprimis inter ministros status in regno aut Rep. populari: Hic enim cum & Princeps & Populus jus suum salvum habeant, & vero ille ob solitudinis quasi defectum, & insufficientiam; hic vero ob multitudinis excessum & confusionem rite ipsi administrationem subire non possint, neq; hic de jure sed ministro agatur, hoc salvo jure dignissimis injungi, nec nimium in eo Proportioni Platonicæ indulgeri posse facile patet. Illud autem hic latius exponi è re videtur, in statu populari, uti & in statibus mixtis, omnino æqualitatem eadem ratione requiri: ut enim ibi totus populus, ita hic omnes status de summa potestate participant. Videmus, quot tempestates sævissimas inæqualitas & diversitas nimia plebis ac Patrum excitaverit in Rep. Rom. imprimis in quatuor illis secessionibus famosis: In Sulpitio Tribuno pl. armata manu contra auctoritatem Consulium Marium ad bellum contra Mitridatem destinante: in alio

Ma-

Marium Violatum, hominem Patricium, severius in plebem concione in vectum ex saxo Tarpejo præcipitare jubente; neque Ciceronis exilium post liberatam à conjuratione Catilinaria Remp. hac causa vacat. Ita varia inæqualitas orta est in eadem Rep. inter cives: alii contra legum statuta, quæ certum magistratibus tempus definiebant, prolongari sibi imperium; alii sæpius conferri, ita ut decies quis eundem Tribunatum habuisse legatur; alii adeo opibus prævalere cæteris, ut integrum exercitum propriis sumptibus sustentare præsumserint; quæ res aliorum æmulationem, hæc studia & factiones, Syllanas & Marianas; & mox Pompeji & Cæsaris generavit, & huic ad Tyrannidem regia fuit via. Prospicere quidem voluerunt huic rei Romani, lege Licinia, à Licinio Tribuno lata, possessionibus civium ad certam quantitatem restrictis; sed frustra: jam enim nimium excreverat potentia imprimis Nobilium, ut despectui haberent machinationes plebis: quæ res Grachos tandem armavit, eaq; sufflavit intestinorum bellorū incendia, quæ non nisi cum Rep. extincta sunt. Hæc incommoda cum satis viderent Athenienses, omni studio æqualitatem conservare in statu suo populari conati sunt, quem in finem Ostracismum induxerunt, qui erat lex aliqua comuni consensu introducta, qua ii, qui opibus; amicis, aut etiam virtute quadam bellica aut civili, aliaq; claritatis gloria multum præ cæteris pollebant aut eminebant, per decennium in exilium ire cogebantur, patria sua ejecti: sed, tunc temporis imprimis, non plane ac omni ratione damnanda. Nolim sane ullo modo legem à barbarie & tyrannica crudelitate excusare, quæ virtutem exilio multat, sed illud tantum notari velim: Tunc temporis, cum Græcorum hæresis ultimum hominis finem & summam felicitatem in gloriæ studio ponebat, ignotum esse non potest annales eorum legenti, quales & quam miros in iis effectus produxerit ambitio; quæ in isto gradu, ubi media adesse inveniret, non potuit non momento ebullire, ut quidvis inde metendum fuerit. Huic ergo mederi voluit Ostracismus, non pœnam

66.

* (o) *

nam iis infligendo, sed necessitate eos adstringendo abeundi ad tempus ex civitate, ut secura esset Resp. forte etiam ut cives communi potius saluti ac patriæ, quam propriæ avaritiæ ac ambitioni litarent. Hodie cum ambitio hominum minus sine dubio ambitionis habeat errore isto defæcato, crudele nimis esset ad Ostracismum protinus, maxime ob virtutis eminentiam, confugere, interim in tali statu populari, non tantum si tales homines per istam eminentiã aliquid moliri in Remp. inventi fuerint, sed & si justæ adsint ab iis metuendi rationes, posse ad idem remedium procedi non dubito; cum sine dubio satius sit, privatum incommodo aliquo, quod forte non adeo grave, affici, quam Remp. periculo exponi. Quæ unquam domus virtute, literis, prudentia, omnigenaque proficiæ ac nobilitatis laude magis claruit, quam Illustrissima Medicorum familia? quæ res, dum ipsis auctoritatem prægrandem, autoritas dominium in Florentinos acquisivit, libertatem ac Remp. ipsis Florentinis eodem tempore abstulit. Unde Plato ad tollendam omnem inæqualitatem, & exinde nasciturã discordiam in Rep. sua in commune bona voluit conferri, & in publico poni, ut tollantur nomina divitis & pauperis, mei ac tui: quod & Canonibus visum est divino juri congruere ex autoritate Augustini *c. 1. dist. 8.* In statuum porro inter se con-temperatione Æqualitatem requiri obvium videtur, quia apud omnes est suprema potestas & τὸ κέρτιον Imperii. Omnibus ergo æqualis competit potestas, quia omnibus summa competit: & si aliquis ex statibus prævaleat, jam is, cui prævalet, non amplius est particeps summæ potestatis, quia est aliqua potestas in Rep. superior & prævalentior; & ita summa potestas non est penes omnes status. In quovis statu simplice v. gr. Monarchico omne jus omnisq; potestas penes Principem est, per §. 6. *Jur. nat. l. 2. §. 14. O. J. l. 1. Const. Princ.* Hoc jus omne, cum in statu mixto in gradibus extensis, ut ajunt, esse non possit apud singulos status, (repugnat enim omne jus esse penes unum

unum statum, & tamen etiam reliquos habere summum & omne jus; & Principem v. g. solum omnia agere posse; idemque posse reliquos; si enim & reliqui possunt, jam non solus Princeps potest) erit ibi in gradibus remisissis, ita ut omnes in eodem jure concurrant: quo fiet, ut omnes quidem simul omne jus habeant, & omnia agere possint; singuli autem se solis nihil possint. Ex quo sequitur, in mixta Rep. cujusque Status jus in eo consistere, ut, licet nihil se solo ipse decernere de Rep. possit, nihil tamen etiam sine ipsius autoritate & consensu decerni in Rep. possit à reliquis; sed quicquid decernitur, etiam unius statuum deficiente consensu irritum esse; cum apud omnes demum simul, non apud singulos si summa autoritas. Ita in adductis supra formulis decretorum Curia Anglicanae semper ponuntur non tantum, *consilium & consensus sed & autoritas, Regis, Magnatum, Plebis*; Et ergo omnium aequalis est autoritas. Cum itaque posita saltem aequalitate in statibus à potiori simpliciter denominetur Monarchicus, de quo *sup. pluribus*: & vero in Imperio nostro omnia fiant necessario cum autoritate ac consensu Imperatoris, ut aequalitas ad minimum negari nequeat, miror os illius Autoris, qui & semissem Imperatori, & Monarchicam dignitatem detrahit: Ista saltem aequalitatem ad amussim existere in Imperio abunde quidem probari posset; sed cum id ab instituto nostro nimis sit alienum, hoc unicum monuisse hac vice sufficiat. Scil. Quod in omnibus Imperii Recessibus duae ex aequo sint classes, quarum subscriptio ac consignatio ad Valorem recessus & decreti separatim exiguntur, in una & quidem priore est solus Imperator adjecto sigillo Caesareo; In altera illi opposita sunt omnes reliqui ordines simul adjecto sigillo communi, & si quidem deficeret Imperatoris, aut alterius classis subscriptio ac consignatio, decretum nullius momenti foret; quod immota est argumento, ad valorem decretorum Imperii duarum harum partium auctoritatem aequaliter concurrere; & altero deficiente nihil actum esse; quod ita demonstramus: Fracta enim propositio

fitio

68

* (o) *

fitio fuit in R. I. 1521. §. Und dieweil wir. de sumtibus in Came-
ram faciendis, cujus decisio per R. I. 1522. §. Weiter als sich
Churfürsten &c. suspensa ac dilata est ad sequentis aⁿi 1523. Co-
mitia, ubi decretum ab ordinibus sine consensu Imp. factum,
arg. R. I. 1524. *in princ.* vers. *Unterhaltung Friedens und Rechts*
tens/irritum ac nullum fuit, arg. d. princ. unde nec in decreto
illo de Anno 1523. quo decidendum erat, relatum est, neque
potuit illud decerni, nisi postquam Comitii demum sequen-
tibus Anno 1524. auctoritas Imp. accessit, ubi decretum longe
alio tenore exiit. d. R. I. §. *Und erstlich/ita ut nec Imp. nec Or-*
dines id quod postulabant, in solidum obtinuerint, sed utrim-
que aliquid remissum sit: certissimo argumento alterutram
partem se sola & sine alterius consensu decernere nihil posse.
Et ordinum decreta fieri salva auctoritate Imperatoris, ex-
presse habetur d. R. I. 1524. *princ. verb. bis auff unsere Bewilli-*
gung beschlossen/ordinum ergo decretorum suspensa est au-
ctoritas a consensu Imp. habetur diserte R. I. 1522. §. Weiter als
sich/verb. Unser Statthalter/ Churfürsten &c. etliche Mittel
und Wege auffgezeichnet/ und der einer oder mehr anzuneh-
men in unsern Bedencken stehen: Quid multis? Communis-
sima illa recessuum formula, haben wir uns mit den Ständen
und sie hinwieder sich mit uns verglichen. Item quod additur
sub finem R. I. 1500. verb. Contractsweise (in contractibus
autem utriusque consensum ex æquo requiri, & contrahen-
tium æquale jus esse nemini ignotum est) verpflichtet und ver-
schrieben; Deniq; verba, Unser und des Reichs Churfürsten/
unser und des Reichs/Regiments/ Statt/Camer. Gericht/&c.
mutuam & æqualem potestatem, & eorum, quæ ad totum Im-
perium spectant, communionem æquabilem satis evincunt.
Sed ne id modo ab adversariis obtineamus, quod posita fal-
tem æqualitate Imperium sit Monarchicum, etiam alia ratione
evidentius id ostendemus: Ordines enim duplici ratione se
habent respectu Imperatoris; tū ut universim & collectim, ut
corpus, quod Imperium repræsentat & æqualiter negotia Im-
perii

* (o) *

9.

perii cum Imperatore tractat; tum ut seorsim & ut singuli spectati; qua ratione omnes rationem subditorum habent; & Imperatorum ipsum & ab ipso Feuda sua recognoscunt. Et ita fit, ut solus Imperator simpliciter rationem superioris habeat, & reliquorum sit Caput; Reliqua omnia Imperii membra seorsim spectata etiam rationem subditorum. Neq; hic nudus est respectus, sed exinde in negotiis, quæ non totum Imperium, sed singula membra seorsim spectant, soli Imperatori competit vi superioritatis Imperialis, *arg. R. J. 1544. §. Als wir aber verb. von Oberkeit wegen/und aus unser Kays. Macht und Vollkommenheit/Item als Röm. Kays. quo referimus I. Investituram & collationem Feudorum imprimis regalium, Fahrenlehen/ ex A. B. tit. 5. R. J. 1521. tit. Röm. Kays. Maj. Regiment. §. Und behalten uns bevor/ & §. seqq. arg. 2. F. 34, 40, 52, 53, 55. & c. §. Vasalli nostri. de Pac. Constant. Capit. Ferd. II. §. Item Wir sollen und wollen auch des H. Reichs Churf. verb. Thren Lehenbrieff. An autem de iisdem Feudis regalibus etiam cognoscere solus Imp. potest; imprimis quando de eorum translatione finali agitur? Ita non nullis videtur, *per d. §. R. J. Ob auch Sachen. O. C. 2. tit. 7. §. Ob auch Sachen.* Alii consensum ordinum requirunt; qui alicubi in talibus casibus adhibitus est. Nos in re tanti præjudicii jam nihil decidimus; cæterum vulgatum tantum errorem notamus Dd. qui consensum parium Curia hic requirunt; quod omnino erroneum. Nam 1. Pares curia nunquam judicant simul cum domino, & quando ipse Dominus etiam cognoscit, uti hic: *per 2. F. 34. & 1. F. 10.* 2. Pares tantum cognoscunt, quando inter ipsum dominum & vasallum est controversia, quo casu ipsi soli sunt Judices, Dominus autem partis vicem gerit *2. F. 21, 23. & 2. F. 16, 20, 39. §. si int. & tit. 55. §. 2. fin. & c.* aut saltem quando inter duos vasallus est, in minori feudo *2. F. 34. 46.* hic autem de unius Feudo ipsi auferendo agitur. 3. Quia omnium ordinum consensum requirunt illi Dd. ordines autem non sunt omnes pares curia: sed illi demum, qui ejusdem generis Feudum tenent: *per 2. F. 46. verb. Paribus curtis. 2. F. 78. verb. à pa-**

G

à pa-

à paribus & *tit. 79. verb. Pares de suo pari*, non autem civitas
 vel nobilis, v. g. possunt principem dicere suum Parentem. 4.
 Quando ordinum consensus hic est adhibitus, illi tanquam
 Status Imperii, qui ipsum imperium repræsentant, intervenire;
 non vero tanquam pares curiæ, qui sunt ex curia domini 2. *F. 20.*
verb. per suam curiam. Porro etsi inter Imp. & vasallum lis esset,
 non semper iidem sunt iudices, (ut alias sunt inter dominum
 & vasallum) uti iterum Dd. vulgo errant; sed quando Vasallus
 convenitur ab Imp. pares quidem cognoscunt *per dd. text.* sed
 ubi Imp. ab illis convenitur, ipse speciale forum habet coram
 Serenissimo Principe Palatino *ex A. B. tit. 5.* quod etiam in feu-
 dalibus est competens 1. ob textum generalem. 2. Quia privi-
 legium fori semper allegari potest, *arg. l. 5. fin. Judic. c. fin. comp.*
in 6. 3. Privilegium hoc personæ datum non causæ: in omnibus
 ergo causis obtinet. 4. Quia speciale forum derogat communi
c. 13. for. comp. forum autem hoc specialius omnino est foro com-
 muni feudali, cum hoc sit commune, illud privilegiatum Impe-
 ratoris. 5. *arg. c. 7. for. comp.* ubi etiam in Feudis privilegiatum
 forum obtinet, & *in c. 6. eod.* in Feudo demum seculari com-
 mune forum valet. 6. Nulla hic est ratio differentiarum inter causas. 7. Di-
 versa hujus rei sunt præjudicia, quæ longum foret recensere.
 Cæterum priore casu, quando Vasallus convenitur ab Imp. non
 est competens, quia tunc forum rei attenditur. Haftenus de
 vulgatis erroribus. Huc referri posse videtur, quod in causis
 privatis inter ipsos ordines vertentibus Imp. cognoscat per suos
 delegatos, sc. Austregas; illi enim cognoscunt vi delegationis
 Imperatoris. *O. C. 2. t. 2. §. Darauff soll verb. in Krafft der*
Commission die wir als R. R. zc. hiemit einem jeden wollen ge-
than haben; unde etiam dicitur ibi R. R. Commissarius; nec
multum absimilis videtur paribus curiæ. arg. 2. F. 16. junct. d. t.
 III. Eodem jure censentur jus stapularum, primariarum pre-
 cum, & alia. Omnino autem huc non pertinent feloniam seu
 vectigalia: Hæc enim tanquam res totius Imperii non nisi con-
 sensu statuum imponuntur; uti etiam expresse cautum in plu-
 ribus Capitulationibus; scil. Caroli V. *artic. 18.* Ferdin. II. Fer-
 din.

din III. *artic. 20.* & moderni Imperat. *Glorios. artic. 21.* denique in *Instrum. Pac. Osnabrug. artic. 9. §. 1.* Sed valde hic videtur obitare textus *R. J. 1576. §.* *Dadurch dann nicht allein. verb. Sondern will auch/ daß alles* (male hic ab aliis legitur, *will auch/ daß dergleichen nichts*; ita enim nec connexio nec sensus est verborum; & nondum hic aliquid constituitur, sed juris §. seq. constituendi ratio redditur, sensusq; mox patebit.) [*Expositio text. R. J. 1576. §. Dadurch dann.*] *zu unserer Kaiserl. besondern Hoheit und Reservation,* (vel ut alii, *reservaten*) &c. ubi vectigalia, sc. nova, in reservatis Imp. habentur, quæ solum Imp. facere posse *Dd.* volunt: sed hic iterum communis error. Duplici enim sensu aliquid reservari Imp. & ab eo solo fieri posse dicitur: vel quod ita reservatur ei, ut possit id facere solus, i. e. sine consensu ordinum; vel ita, ut solus id facere possit, i. e. non alius aut per alium. Et hoc demum sensu Reservata Imp. dici patet ex *R. J. 1521. §. Und behalten uns.* & *d. text. A. B. 1. §.* ubi Imp. reservata sibi collatione Feudorum regalium reliqua etiam à Serenissimis Vicariis & aliis conferri permittit. Et ergo hætenus illa sibi reservat, ut non possint ab aliis conferri, ut Feuda minora, sed à se solo; non autem hætenus præcise, ut excludat consensum ordinum: Sunt ergo reservata Imp. quæ ab ipso Imp. (sive solo sive cum consensu Ordinum) sunt expedienda, non ab aliis loco Imp. & hoc sensu etiã vectigalia sunt de reservatis Imp. *in d. §.* Non enim possunt ab alio, quam ab ipso Imp. cum consensu ordinum constitui, ut ipse ait *in d. §.* *Dadurch/* cujus sensus est *in vers. Sondern/* quod non tantum in contumeliam Cæs. Maj. & reservationis cederet; sed & in contumeliam reputationis Cæs. & Electorum, utpote sine quorum consensu essent instituta; quod & *in §. præc.* exprobraverat, & horum ergo consensum ipse requirit; & ideo tantum reservata dicit, quod nemo alius jus illa instituendi habet, nisi solus Imp. cum suis ordinibus.

Et proinde sapienter id in Imperio provisum reperitur, ut in universalibus Imperii negotiis, omnes quæ tangunt, omnium requiratur consensus, non tantum auctoritate civili

* (o) *

72
per l. 3. quod cuj. un. nom. l. 148. R. J. l. 7. fin. C. omn. agro desert.
arg. l. 27. §. 3. Rec. arb. l. 6, 39. Re jed. & c. sed & æquitate Ca-
nonica; c. 29. R. J. in 6. c. 1. c. 4. His que fi. à maj. Ab omni-
bus autem fieri censetur, quod publicè fit per majorem partem
l. 160. §. 1. R. J. l. 19. Ad mun. l. 45. C. decur. Dixi publice: si e-
nim & singulorum interesse privatim versetur, nullius consen-
sus excluditur, si ejus dissensio non tendat in præjudicium pu-
blici. arg. l. 7. fin. cum 2. ll. seqq. Pact. cujusmodi sunt vectiga-
lia; unde in iis omnium consensum exquiri cautum est Capit.
novissima Art. 21. & seqq. In reliquis vero non imperii sed sta-
tuum seorsum spectatorum negotiis Imperator simpliciter rati-
onem superioris habet, & omnino Caput est reliquorum. Ex
his paucis ergo patebit, non monstruosum esse Imperii statum, ut
quidam calumniantur, & intemeratam esse Imperatori Monar-
chicam dignitatem, contra Bodini nugas (cujus de Harmoni-
ca proportione somnia ex sup. disputatis omnino disparent)
& iniquas aliorum invectiones; quorum indignus quoq; est
ingenio error ille, quo Imper. consensum ac votum iis votis
contineri putant, quæ pluralitate æstimantur. Repugnat id
R. I. 1512. §. Es sollen auch die Churfürsten. R. J. 1526. pr. R. J.
1542. sub fin. R. J. 1577. §. Da dann die Sachen: & ipsi text. A.
B. c. 2. ubi votorum pluralitas non ad Imp. sed ad solum ordi-
nem collegium spectat. Repugnat id d. R. J. 1524. verb. bis auf
unser Bewilligung beschlossen ubi, facto jam ordinum decreto
per majora, expectatur adhuc consensus Imp. Et nunquam
alias necessarius foret consensus Imp. cum semper votis vinci
posset; Et quid opus subscriptione, quod consenserit, si con-
sentire per majora cogatur? Repugnat denique id hodiernæ
Comitiorum formæ, qua Imp. reliquis non miscetur, quando
res pluralitate votorum agitur, sed iis expeditis accedit demum
Imp. votum conclusivum & approbativum. *Limn. c. 1. num. 195.*
ex Autore des warhafftigen Berichts/ wie es heutiges Ta-
ges auf Reichs-Versammlungen gehalten wird. Idem contingit
in Angliæ Parliamentis, à quibus factum jam decretum Regni
offertur, qui si probat, Gallico idiomate subscribitur; *Le Roi
le veut*

le vent & in ipsa Gallia à nudis administris sapius res decernitur, & Regi probandum offertur; quod congruum videtur Reip. Rom. ubi ipse Senatus vel Coss. decretas leges ad populum ferebant his formulis: *Velitis, Jubeatis, Quirites*, quod erat legem ferre seu rogare: & populus demum, respondendo *Volumus, Jubemus*, sancire aut constituere legem dicebatur. Et hoc necessarium omnino esse sup. diximus, ubi status revera est compositus, eoque distingui à simplicibus, in quibus quædam in administratione est præminentia. Cæterum ad falsam quorundam supposita notandum, ex dicta æqualitate in ipsi Imperii negotiis, & contractu atque societate, uti ex privatis conventionibus, oriri partibus, si alterutra pars placitis non stet, & in casum fractæ nimis crudeliter fidei, jus adigendi aliquando ex causa partem alteram ad rationem reddendam, vñ scinitæ conventionis publicæ, non vero vi superioritatis. Imo etiam ex jure illo communionis, quod à Rep. inseparabile esse sup. probavimus; ab Imperio ipso, quod per ordines repræsentatur, procedi aliquando potest (quanquam quo jure processum sit contra Henricum IV. ex ipsius rebellis filii catastrophæ, paternæque simili calamitate ostendisse videtur divina Nemesis,) quod & in aliis Monarchiis factum legimus. Ita in Statu Suecico Autor quidam Gallicus refert: *Statu Anno 1343. egisse cum Rege suo Magno de filio ejus Henrico successore declarando, & in casum mortis ipsius alio ex filiis eligendo; sed additis his verbis: Encor que nous ayons pris cette resolution, par l' affection, que nous portons au Roi, d' une volenté libre, & pour le bien de la bieu. de la paix, nous n' entendens pas ne antmoins, que cela porte aucun prejudice aux contumes de Suede, observées par le tems passé en l' election des Rois, mais bien, qu' apres la mort des sinommes l' election libre retourne & soit reprise. Addit que Et cette protestation fut si peu vaine, qu'ils en osèrent apres proceder à la deposition de ce même Roi & ses enfans: quod quidem ille Gallorum more deridens ait: Ainsi ces nations Aquilonaires se flattent de la liberté, qui leur est souvent germe tres feconde de servitude & guerres civiles: quod quidem*

variis deducit exemplis. Sed & à Græcis tamen quanta olim pro libertate pugnata sint bella, & valde quidem feliciter, constat; sed sc. huic illud Axioma politicum comprobari mihi videtur: In quavis Rep. statum præsentem esse optimum; cum ei cives maxime sint assueti. Hinc Galli Regis sui splendorem & absolutam potentiam; Angli civium opulentiam & libertatem jactitant. Singulis enim ad normam regiminis, sub quo educati sunt, omnes ab ineunte ætate mores compositi, ipsaq; indoles ac genium formata videntur. Unde idem eruditus autor, ubi refert Grimmelum Sueciæ tyrannum in ipso congressu cum Russis desertum à suis, & coram ipsis captum ab hostibus & suspensum; ipsos tamen secure reversos illico filium ipsius Tordo elegisse Regem, ait: *Qu' il s' etonne ou de leur fierte ou de leur simplicité de prendre pour Roi le fils de celui, qu' ils avoient traité de la sorte: quod tamen non adeo mirum videbitur ei, qui Statuum potentiam non ignorat. Et ob eandem rationem damnat electionem in regnis: Que ce tablau, ait, de disensions civiles te fasse perdre le gout, que tu pourrois avoir des royaumes electifs. C' est un grand ab rege des calamites publiques dans la succession des etats, quand la mort saisit le vif.* Quicquid vero de hoc sit, illi incongruo satis provisum est in Imperio nostro, omni & absoluto eligendi jure in solidos illos Imperii Bases, de quibus A. B. t. 2. collato, & ad certum tempus restricto A. B. t. 2. Manet igitur, in Statibus mixtis, quatenus sunt mixti, æqualitatem requiri. Hæc scil. harmonicam illam *συμμετρίαν*; hæc *εὐκρασίαν* illam, seu potius *εὐνομίαν* constituit, qua, nulla parte prævalente, nulla alteram in se convertere, ac ita destruere potest. Unde Lycurgus, cujus leges autoritate Apollinis confictæ dicuntur, c. l. dist. 7. in formanda Rep. Spartana, ex triplici statu composita, non magis feliciter quam exacte eam observavit; Unde cum Agefilaus Rex eorum, contra Farnabazum bellum gesturus, plenus fiducia gloriosæ victoriæ profectus esset, revocatus tamen à civitate, illico rediit: cum contra Cæsar à Senatu revocatus

catus

catus exercitum dimittere negaverit. Et tam diu stetit illa Respon-
donec tandem prævalente populari potestate, & Ephorum
autoritate introducta, ab instituta à Sapiientissimo suo Legis-
latore æqualitate recessit. Præclara in eandem sententiam
sunt verba Parutæ, Nobilis Veneti, in suis Disc. Pol. i. disc.
vers. *Come ne' corpi nostri avuiene, che essendo di quattro Ele-
menti composti, fin tanto, &c.*

De statu Ecclesiastico hæc solum notamus. Discernen-
dus est in eo, & in iuribus Episcopalibus (*vid. c. 16, c. 1. & pas-
sim off. Jud.*) 1. Status externus & civilis, quo Ecclesia ordina-
tur ad finem & vitam civilem: qui proinde est pars status Poli-
tici, unde, quæ de illo dicta, & hic obtinent: eoque pertinent
quæ ex *L. Jurisdictionis & ex L. Diocesana* competunt. *c. 13. off.
Jud. c. 18. X. q. 1.* Nec obstat text. quibus illa solis Episcopis rite
electis &c. tribuuntur *c. 14. c. fin. XVI. q. 1. rot. dist. 61. & 96. c. 31.
Dec. &c.* Nam transactione Passav. & Pacif. Osn. Statibus
illa concessa sunt. Cathedralici autem seu Synodatici exactio
jure quidem fit Dioceseos, sed sub illa saltem qualitate à no-
stris non exercetur. 2. Internus ac Spiritualis; quo spectant
quæ sunt *Ordinis & Ministerii*, & à personis ad id aptis & or-
dinatis expediuntur. Estque hic æqualitas, & eo refero, quan-
do Servator regimen omne prohibet: hujus enim Status est
ministerium. (*Sensus è olim quidem dist. 96.*) Probat id ex
c. 5. dist. 96. cujus sensus est; non quod in Ecclesia quædam
Episcopalis potestas Politica præsidere non debeat, sed quod
non debeat in ipso ministerio & statu intrinseco. Damnat e-
nim schismata & studia in religione, quibus alii aliis tanqv. ca-
piti & Autori suo, *v. g. Apollini*, adhærebant; alii per bap-
tismum appropriabantur; *add. c. 24. dist. 93. c. 1. §. Presbyter dist.
21.* Hinc deduco hæc satis dubia: Ad status vi jurium Ep. spe-
ctant 1. vocatio ministrorum, *arg. c. 1. 2. dist. 67. c. 1. §. ad Episc.
dist. 25.* 2. Dijudicatio causarum Matrim. *arg. c. 18. Off. Jud.
verb. Exam. caus. & dec.* (Si autem hæc inter ipsos status ver-
tuntur, ad Austregas) sunt enim hi actus non ministri, sed
prior *L. Dioc. altera Jurisdictionis.* 3. Decimarum & Cano-
nici

nici asis distributio, non autem perceptio, ut falso statuum
Dd. Illam enim ordinis esse prob. I. quia Canonica portio & re-
liquis est communis ordinibus. 2. Hebr. c. 9. ubi profunde &
solide ordinis Melchisedecici à Levitico differentiam simul &
præminentiam inde Apost. probat, quod hic illi decimas de-
derit in lumbis Abrahami, quas tantum ordini dat non ordo,
ut sacerdotibus Laici. c. 6. XVI. qv. 7. Aut minor ordo supe-
riori. c. 1. c. 4. Decim. Reliqua imprimis quæ de justitia corre-
ctoria restant, alii loco sunt reservanda.

CORROLARIA.

I.

Nulla datur in jure Antinomia. Vulgo tamen solide nec
leges omnes conciliantur; ut l. pen. Si ex nox. caus.
cum l. 1. Pœn. l. 14. R. C. cum l. 9. §. 1. SC. Mac. L. 3. pr. Ut
poss. cum l. 3. §. 5. Adq. poss. (de qua diximus in Disp. no-
stra de Mom. poss. & lite vindic.) &c. Nec casus enucleantur;
ut l. 9. Neg. gest. (ubi dicimus Pomp. non corrigi sed ex-
plicari à Scæv. cont. Dd. omnes) l. 9. §. 4. Publ. act. (quam
misere corrumpit. A. Fab. nec Bach. restituit. 2. action.
th. 22.) &c. Nec rationes legum vera redduntur; ut in l. 15. Jud.
l. 2. Qui & à quib. l. 18. R. V. &c. Nec redditæ recte explican-
tur; ut in l. 95. §. 6. 7. Solut. l. 60. Cond. ind. &c.

2. Salva lectione Florent. leges explicari commode possunt
& debent. Nec hoc vulgo fit: ut in l. 7. pr. Cap. min.) quam æ-
nigmaticam ait Wis. l. 14. §. 7. Relig. (quo nullum men-
dum acutius visum male ait Vinn. l. 34. §. 4. Jurej. &c.

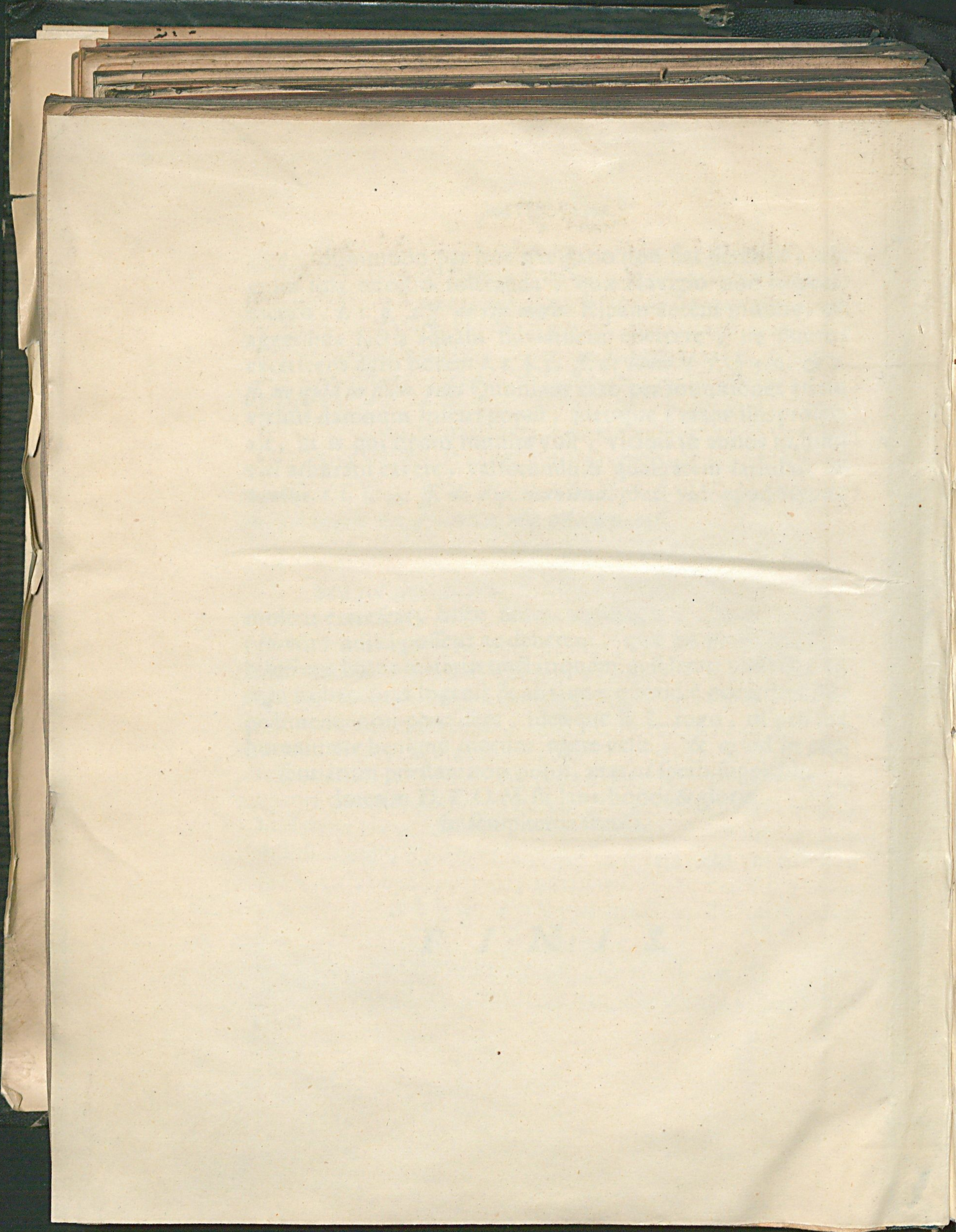
3. Coronidis loco sit hoc Paradoxon. Computatio gra-
duum Canonica eadem est cum civili, nec ulla ratione dif-
ferunt. Unde false sunt Dd. regula: Duos gradus jure
Can. pro uno computari; & tantum personas inter sed sta-
re, quantum remotior à communi stipite.

F I N I S.

ULB Halle
002 063 00X

3

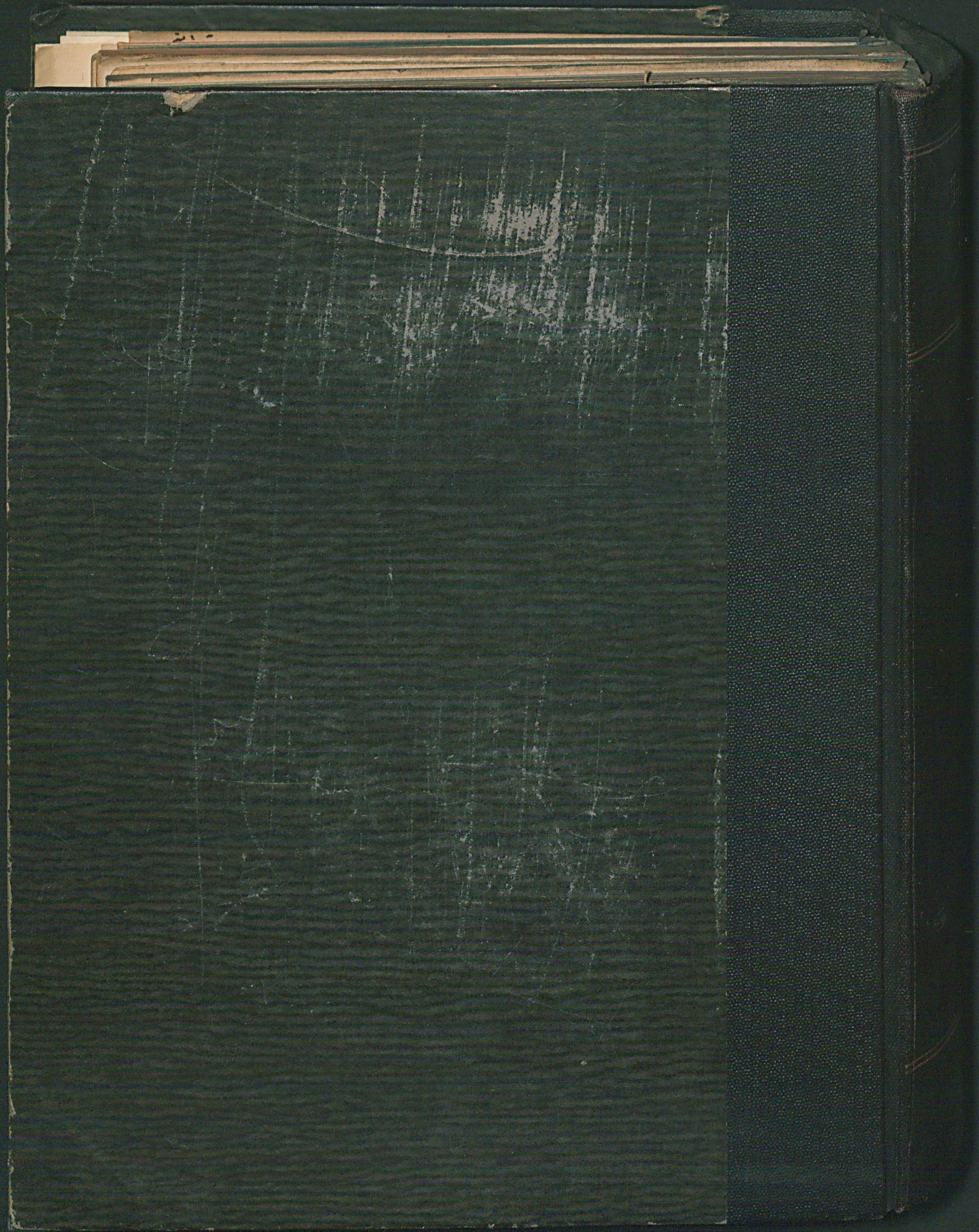

s. b.

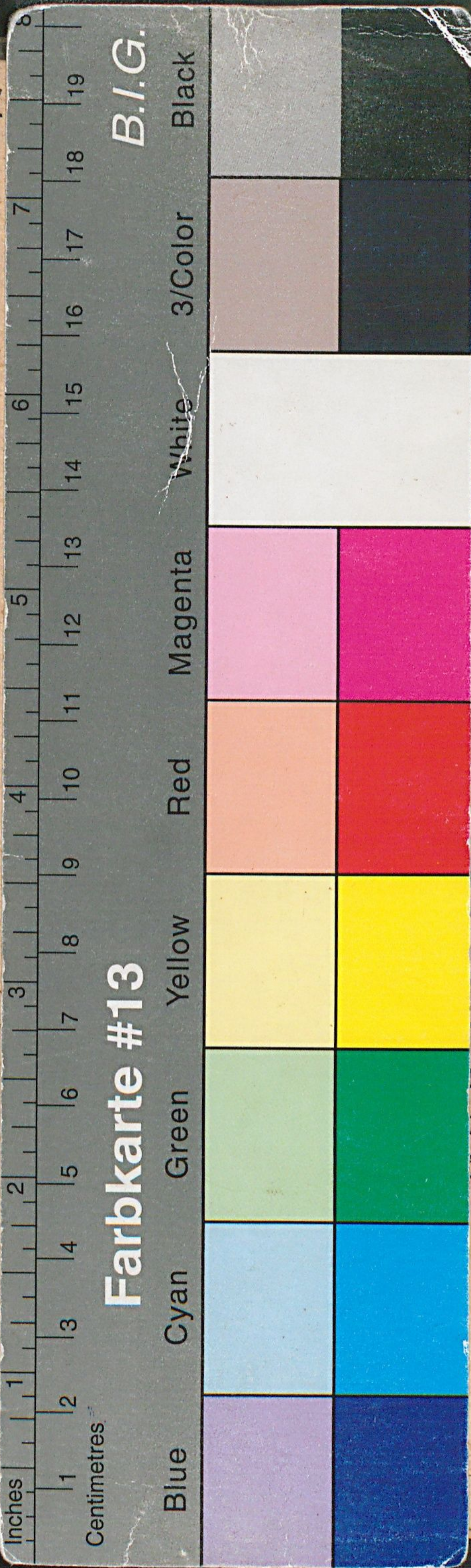
VD17

JURIDICA,
 ONIBUS,
 Gratia,
 Concesione
 ANTIQVISSIMA ACA-
 CTORUM ORDINIS,
 DE
 COCCEJO,
 D.
 M CensVra
 CUS LINDE,
 r. H. L. Q. S.
 RGÆ,
 i, Acad. Typogr.
 571.

34. 14
 1671, 1

